

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Katedra speciální pedagogiky

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Uplatnění osob opouštějící vězení na trhu práce
The employment of people after release from prison

Bindíková Barbora

Vedoucí práce: PhDr. Alois Daněk, Ph.D.
Studijní program: Speciální pedagogika (B7506)
Studijní obor: Speciální pedagogika

2021/2022

Odevzdáním této bakalářské práce na téma Uplatnění osob opouštějící vězení na trhu práce potvrzuji, že jsem ji vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále potvrzuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Praha

Velice bych chtěla poděkovat mému vedoucímu práce panu PhDr. Aloisi Daňkovi, Ph.D. za jeho odborné rady při zpracovávání práce, nadšení pro práci a výdrž.

ABSTRAKT

Předkládaná bakalářská práce se věnuje společensky aktuálnímu tématu uplatnění osob opouštějících detenční zařízení (tj. vězení) na trhu práce. Práce si klade za cíle seznámit odbornou veřejnost s problematikou zaměstnání pro osoby propuštěné z výkonu trestu na trhu práce. K dosažení těchto cílů bylo použito kvalitativního výzkumu prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů. Práce je rozdělena do dvou hlavních částí (teoretická část a kvalitativní výzkum) a celkem pěti kapitol. V první části práce najdeme kapitoly věnující se teorii, tedy Vězeňské službě České republiky a jejímu legislativnímu ukotvení, vědnímu oboru penologie, trhu práce a organizacím zabývajícím se pomocí osobám propuštěných z výkonu trestu. V těchto kapitolách jsou definovány důležité pojmy pro následnou výzkumnou část a dozvídáme se v nich důležité informace o struktuře, organizaci a fungování vězeňského systému v Česku. V rámci výzkumné části proběhly celkem tři polostrukturované rozhovory, jejichž přepis lze nalézt v přílohách bakalářské práce. Výsledky šetření jsou podrobně rozebrány včetně témat s nimi spojených. Na základě výsledků výzkumné části jsou shrnuty výstupy z rozhovorů a reflexe cílů práce.

KLÍČOVÁ SLOVA

vězeňství, pracovní trh, trestní rejstřík

ABSTRACT

The presented bachelor thesis deals with the socially topical topic of the employment of persons leaving detention facilities (i.e. prisons) on the labour market. The thesis aims to acquaint the professional public with the issue of employment for persons released from prison on the labour market. To achieve these objectives, qualitative research was used through semi-structured interviews. The thesis is divided into two main parts (theoretical part and qualitative research) and a total of five chapters. In the first part of the thesis we find chapters devoted to theory, i.e. the Prison Service of the Czech Republic and its legislative anchorage, the discipline of penology, the labour market and organisations dealing with assistance to persons released from prison. These chapters define important concepts for the subsequent research part and provide important information about the structure, organisation and functioning of the prison system in the Czech Republic. A total of three semi-structured interviews were conducted as part of the research. The transcripts of which can be found in the appendices of the bachelor thesis. The results of the investigations are discussed in detail, including the themes associated with them. Based on the results of the research, thesis offers the outcomes of the interviews and a reflection on the aims of the thesis are summarised.

KEYWORDS

Prison system, labor market, Criminal record (DBS)

Obsah

Úvod	9
1 Vězeňství v České republice.....	10
1.1 Historie vězeňství na území Česka	10
1.1.1 Historie před druhou světovou válkou.....	10
1.1.2 Historická situace v letech 1945-1952.....	10
1.1.3 Historická situace v letech 1953-1965.....	11
1.1.4 Historická situace v letech 1965-1989.....	11
1.1.5 Historická situace v letech 1989-1992.....	12
1.1.6 Historická situace v letech 1993-2009.....	12
1.2 Přehled vězeňských zařízení	13
1.2.1 Věznice s ostrahou.....	14
1.2.2 Věznice se zvýšenou ostrahou.....	15
1.2.3 Vazební věznice.....	15
1.2.4 Věznice pro mladistvé	15
1.2.5 Alternativní tresty	16
1.3 Ukotvení vězeňské a justiční služby v české legislativě.....	17
1.3.1 Vězeňská služba České republiky	18
1.3.2 Justiční služba.....	19
1.3.3 Probace a mediace	19
1.4 Penologie	20
2 Trh práce.....	22
2.1 Nezaměstnanost	22
2.2 Zaměstnání osob ve výkonu trestu.....	24
2.2.1 Vývoj zaměstnanosti vězňů.....	24

2.3	Porovnání vzdělání uchazečů o zaměstnání a vzdělání osob odsouzených ve výkonu trestu	27
2.4	Rejstřík trestů.....	29
3	Organizace zabývající se uplatněním na pracovním trhu osob po propuštění z výkonu trestu	30
3.1	Úřad práce.....	30
3.2	Rubikon centrum.....	31
3.3	Armáda spásy.....	32
3.4	Terénní programy	33
3.5	Volonté o.p.s.	33
4	Rozhovory	35
4.1	Polostrukturovaný rozhovor	35
4.2	Kvalitativní výzkum	35
4.3	Použité otázky.....	36
5	Popis výzkumného šetření.....	39
6	Hodnocení rozhovorů	42
6.1	Respondent č. 1.....	42
6.2	Respondent č. 2.....	43
6.3	Respondent č. 3.....	44
	Závěr.....	48
7	Seznam použitých informačních zdrojů	49
8	Seznam použitých právních předpisů	53
	Seznam příloh.....	55
I.	Přepis rozhovorů.....	56
II.	Rozhovor č. 1.....	56

III.	Podepsaný informovaný souhlas	62
IV.	Rozhovor č. 2.....	63
V.	Podepsaný informovaný souhlas	69
VI.	Rozhovor č. 3.....	70
VII.	Podepsaný informovaný souhlas	77
VIII.	Vzor informovaného souhlasu	78
IX.	Záznamový arch	79

Úvod

Hledání práce v dnešní době není jednoduché pro nikoho, ať už se jedná o vysokoškolsky vzdělané osoby, anebo osoby se základním vzděláním. Hledání práce je velice náročná záležitost, při které je kandidát vystaven výběrovému řízení, které se často skládá z několika kol. Kandidát musí být při pohovoru připraven na vše, od předložení životopisu po nepříjemné otázky ohledně silných a slabých stránek. Jeden z velice častých požadavků u pohovoru je výpis z rejstříku trestů, na který však zaměstnavatel nemá nárok, pokud to není přímo spojené s oborem práce.

Toto téma nezasahuje pouze do oboru speciální pedagogiky, ale také zasahuje do roviny sociální, ekonomické a dalších odvětví, pokusíme se proto v práci uplatnit tento mezioborový přístup k problematice. Zaměstnání pro osoby propuštěné z vězení není moc diskutované téma v obecné veřejnosti a nabízená pomoc pro tyto osoby zde není velká. Velkou účast na zapojení osob po propuštění z výkonu trestu má nezisková organizace Rubikon, o které se můžeme dozvědět více v práci.

Cílem této práce bylo zjistit, zda osoby propuštěné z výkonu trestu vnímají změněný pohled při hledání práce se zápisem v rejstříku trestů a zda pro ně najít práci bylo z tohoto důvodu složitější.

Struktura práce je stanovena na vysvětlení pojmů o českém vězeňství, navazuje teorie o trhu práce a nezaměstnanosti. Další část práce je věnována neziskovým organizacím pomáhajícím osobám po propuštění z výkonu trestu.

Výzkumná část práce se zabývá rozborem rozhovorů s třemi respondenty a zjištěných informací.

Je nutné podotknout, že osoby propuštěné z vězení musíme jako společnost podporovat při jejich zařazení do plnohodnotného života a tato podpora by měla být ze všech stran, abychom se vyhnuli recidivitě a snížili tím pádem počet odsouzených osob.

1 Vězeňství v České republice

1.1 Historie vězeňství na území Česka

1.1.1 Historie před druhou světovou válkou

V roce 1914 vydáním zákona č. 16/1914 ř.z.¹, o sboru stráže vězeňské končí dohled nad trestními ústavy vojskem a vzniká nový systém, který byl převzat od rakouské monarchie. V roce 1919 začíná zdokonalování tohoto systému, a to postupným zmírňováním režimu na základě nápravy odsouzených. Taktéž je zde možnost podmíněčného propuštění z výkonu trestu, které má své počátky v zákoně od roku 1919. V roce 1928 se na území Československé republiky nalézají šest mužských věznic k výkonu trestu, dále trestnice pro nemocné a invalidní, ústav pro mladistvé a jedna samostatná ženská věznice. Krátké tresty do jednoho roku byly vykonávány na odděleních krajských soudních věznic.

Během Protektorátu Čechy a Morava zůstává zachován systém s legislativní úpravou, organizací a správou věznic s výjimkou, že každé nařízení muselo projít kontrolou Úřadu říšského protektora nebo jím zmocněným pověřeným. Tajná státní policie využívala prostory vězeňských zařízení pro potřeby německé justice a trestné činy proti Velkoněmecké říši. Dohled nad výkonem trestu vykonávali domácí komisaři, kteří však museli složit slib věrnosti vůdci Velkoněmecké říše Adolfu Hitlerovi a taktéž složit zkoušku z německého jazyka.

1.1.2 Historická situace v letech 1945-1952

V roce 1945 se správa a řízení věznic a trestních ústavů navrátila pod kompetenci Ministerstva spravedlnosti. Ostatní vězeňská zařízení byla pod správou Ministerstva vnitra a Ministerstva národní obrany.² Retribuční vězně (retribuce pachatele než restorativní justice) tj. nacistické zločince, zrádce a kolaboranty odsuzovaly mimořádné lidové soudy.

---

¹ Zákon č. 16/1914 ř.z., O sboru stráže vězeňské

² KÝR, Aleš. Historie. Vězeňská služba České republiky [online]. [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/sekce/historie>

Dne 27. 10. 1945 byl podepsán dekret³ presidenta republiky o zvláštních nucených pracovních oddílech, kde se nacházeli zejména odsouzení s délkou trestu 5 let a více. Vykonávaná práce primárně sloužila k opravě škod po válce na silnicích a budovách. Veškerá odměna za vykonanou práci náležela státu.

1.1.3 Historická situace v letech 1953-1965

Po vzoru Sovětského svazu u nás začíná tzv. třídní výkon trestu tj. uplatnění nejtvrděších podmínek u protistátních vězňů. V roce 1953 vzniká Řád nápravných zařízení, který nastavuje kostru nápravným zařízením. V roce 1957 je zrušen politicky výchovný aparát, který byl hlavním duchem třídního trestu. Na začátku 60. let nastává zásadní změna s vydáním zákona č. 100/1960 Sb. Ústava Československé socialistické republiky⁴, kde byla zaručena osobní svoboda člověka a další lidská práva. U příležitosti výročí osvobození Československa byla vyhlášena rozsáhlá amnestie, která se týkala 5319 odsouzených z celkem 8708 obětí politických procesů.⁵

1.1.4 Historická situace v letech 1965-1989

Důsledkem politického nátlaku ze strany OSN a mezinárodních standardů na vězeňství vzniká v roce 1965 zákon č. 59/1965 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody⁶. V druhém oddílu tohoto zákona nalézáme diferenciaci výkonu trestu, a to do tří výchovně nápravných skupin, kterým odpovídaly typy nápravně výchovných ústavů. Nejméně společensky závažné tresty byly zařazeny do první nápravně výchovné skupiny, závažnější trestné činy a úmyslné trestné činy byly zařazeny do druhé nápravně výchovné skupiny. Nejzávažnější trestné činy včetně vlastizrady, teroru, sabotáže a mimořádně nebezpeční trestání byli řazeni do třetí nápravně výchovné skupiny. O zařazení do konkrétní skupiny nápravné výchovy rozhoduje soud. Taktéž o změně výchovné skupiny na základě vzorného chování či opakovaným porušováním kázně. Při zjevně záporném postoji k nápravě může soud rozhodnout o zařazení do zostřelé izolace, kde platí přísnější pravidla pro odsouzeného, a to například nepřiznání výdělků a kapesného. Ve I., II. a III. nápravně výchovné skupině

---

³ Dekret č. 126/1945 Sb., Dekret presidenta republiky o zvláštních nucených pracovních oddílech

⁴ Zákon č. 100/1960 Sb. Ústava Československé socialistické republiky

⁵ KÝR, Aleš. Historie. Vězeňská služba České republiky [online]. [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/sekce/historie>

⁶ Zákon č. 59/1965 Sb., Zákon o výkonu trestu odnětí svobody

odsouzený v rámci pracovní výchovy vykonává práci, za kterou je odměněn a po odečtení veškerých srážek (výživné, zaopatření rodiny, náklady na výkon trestu) se finanční odměna rozdělí na kapesné a úložné.

1.1.5 Historická situace v letech 1989-1992

Po roce 1989 nastaly rozsáhlé reformy v oblasti vězeňství. Vězeňství nabírá výchovnou funkci a opouští od represivních prvků. Přichází humanizace, zlepšení podmínek života, zacházení strážce s vězni, zrušení trestu smrti, zavedení doživotního trestu.

Velký vliv na vězeňství mělo udělení amnestie, kdy ve věznicích ubylo cirká 16 000 vězňů. Vnikly komise České národní rady, které fungovaly v nápravně výchovných ústavech. Před ale i po vyhlášení amnestie se tyto komise ve spolupráci s Občanským forem věnovaly řešení nepokojů, stížnostem vězňů a jiným záležitostem souvisejícím s ústavní výchovou.⁷

Vydáním zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky⁸ proběhla reforma organizace, řízení a fungování českého vězeňství. Organizační změna nastává ve zřízení tří skupin zaměstnanců: vězeňská stráž, justiční stráž a správní služba.

1.1.6 Historická situace v letech 1993-2009

V zákoně č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční stráží České republiky⁹ se dozvídáme o zřízení Vězeňské služby České republiky. Vězeňská služba zajišťuje výkon vazby, výkon trestu odnětí svobody a dohled při soudnictví.

Dále vzniká zákon č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby¹⁰, který primárně stanovil práva a povinnosti osob ve vazbě a úlohu zaměstnanců Vězeňské služby. Obvinění mohli být tedy vystaveni omezením, která byla nutná pro trestní řízení.

V rámci humanizace byl vydán zákon č. 294/1993 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 59/1995 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody. Tento zákon mění pojmenování a členění zařízení pro výkon trestu na věznice s dohledem, dozorem, ostrahou a zvýšenou ostrahou¹¹.

---

⁷ KÝR, Aleš. Historie. Vězeňská služba České republiky [online]. [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/sekce/historie>

⁸ Zákon č. 555/1992 Sb., Zákon o Vězeňské a justiční stráží České republiky

⁹ Zákon č. 555/1992 Sb., Zákon o Vězeňské a justiční stráží České republiky

¹⁰ Zákon č. 293/1993 Sb., Zákon o výkonu vazby

1.2 Přehled vězeňských zařízení

V České republice se nachází 25 vězeňských zařízení (Bělušice, Břeclav, Heřmanice, Horní Slavkov, Jiřice, Karviná, Kuřim, Kynšperk na Odří, Mírov, Nové Sedlo, Odolov, Opava, Oráčov, Ostrov, Pardubice, Plzeň, Příbram, Rapotice, Rýnovice, Stráž pod Ralskem, Světlá nad Sázavou, Valdice, Vinařice, Všehrady a Znojmo) z toho 10 vazebních věznic (Brno, České Budějovice, Hradec Králové, Liberec, Litoměřice, Olomouc, Ostrava, Praha Pankrác, Praha Ruzyně a Teplice). (České věznice, 2006)

De zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody¹² se věznice rozdělují na věznici s ostrahou a věznici se zvýšenou ostrahou, dále poté na věznici pro mladistvé. O zařazení do typu věznice rozhoduje soud podle zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

Muži, ženy, ženy mající ve výkonu trestu u sebe dítě, odsouzení s infekčním onemocněním, mladiství, opakovaně odsouzené osoby, osoby, které spáchaly úmyslné trestné činy, osoby trvale pracovně nezařaditelné, osoby s poruchou duševní, osoby s poruchou chování, osoby s ochranným léčením a osoby velmi nebezpečné se umisťují odděleně.

Počet vězněných osob v letech 2011–2021 demonstruje Statistická ročenka Vězeňské služby České republiky¹³ ve statistice:

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Obvinění	2613	2183	2308	2185	1960	1907	1809	1816	1798	1570	1392
Odsouzení	20541	20429	14301	16433	18850	20501	20271	19677	19155	17612	17243
Chovanci				40	56	73	79	84	95	104	113
celkem	23154	22612	16609	18658	20866	22481	22159	21577	21048	19286	18748

Od roku 2017 můžeme sledovat pokles díky přijetí zákona č. 58/2017 Sb., Zákon, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon

¹¹ Zákon č. 294/1993 Sb., Zákon, kterým se mění a doplňuje zákon č. 59/1965 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů

¹² Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů.

¹³ *Statistická ročenka Vězeňské služby České republiky* [online]. 2021. 2021 [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/odbor-spravni/statistiky/rocenky/statisticka-rocenka-2021.pdf>

č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody¹⁴ a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, a tím pádem změnou v zařazování odsouzených do typů věznice soudem.

Členění odsouzených dle nařízeného typu věznice v letech 2017 až 2021¹⁵:

Stav k 31. 12.	S ostrahou	Se zvýšenou ostrahou	Mladiství	Celkem
2017	19203	1002	66	20271
2018	18577	1044	56	19677
2019	17969	1135	51	19155
2020	16394	1146	72	17612
2021	16025	1159	59	17243

1.2.1 Věznice s ostrahou

Dle zákona č. 58/2017 Sb., Zákon, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody¹⁶ se věznice dále dělí podle stupně zabezpečení na:

- s nízkým stupněm zabezpečení
- se středním stupněm zabezpečení
- s vysokým stupněm zabezpečení.

Stupeň zabezpečení je určen vyhodnocením míry vnějších a vnitřních rizik. Mezi vnější rizika patří míra nebezpečnosti odsouzeného vůči společnosti. Vnitřní riziko je míra rizika ohrožení bezpečnosti, zejména trestní povaha trestné činnosti, průběh předchozích trestů a hrozba útěku.

¹⁴ Zákon č. 58/2017 Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody

¹⁵ *Statistická ročenka Vězeňské služby České republiky* [online]. 2021. 2021 [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/odbor-spravni/statistiky/rocenky/statisticka-rocenka-2021.pdf>

¹⁶ Zákon č. 58/2017 Sb., Zákon, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody

O zařazení na dané oddělení rozhoduje odborná komise, složená z 1. zástupce ředitele věznice, vedoucího oddělení výkonu trestu nebo oddělení výkonu vazby a trestu anebo ředitelem pověřený zaměstnanec tohoto oddělení, vedoucí oddělení vězeňské stráže nebo ředitelem pověřený příslušník tohoto oddělení, pověřený příslušník oddělení prevence a stížností, psychologa, speciálního pedagoga, sociálního pracovníka, vychovatele a případně dalších zaměstnanců věznice, po vstupní zdravotní prohlídce odsouzeného a vyhodnocení vnitřních a vnějších rizik.

1.2.2 Věznice se zvýšenou ostrahou

Do věznic se zvýšenou ostrahou jsou zařazováni odsouzení na doživotí, osoby, jimž byl uložen trest odnětí svobody na dobu nejméně 8 let, nebo odsouzení za úmyslný trestný čin, kteří v posledních pěti letech uprchli z výkonu trestu odnětí svobody nebo z vazby. Zařazují se tam i osoby výrazně problémové z věznice s ostrahou.

1.2.3 Vazební věznice

Ve vazební věznici se nachází obviněné osoby po dobu nezbytně nutnou při trestním řízení z důvodu rizika vyhýbání se trestnímu řízení nebo trestu, maření důkazů či dokončení trestného činu a páchání další trestné činnosti. Obviněný ve vazbě má omezenou osobní svobodu rozhodnutím soudu ve vazební věznici nebo ve vazebním oddělení věznice běžné.

Vazba není považována za trestní sankci a má pouze zajišťovací funkci. Jednou z podmínek vzetí do vazby je důvodné podezření z uprchnutí, ovlivnění trestního řízení nebo opakování trestní činnosti, případně dokončení trestného činu.¹⁷

Ve vazební věznici také nalézáme odsouzené, které z kapacitních důvodů není možné přemístit do věznice pro výkon trestu.

1.2.4 Věznice pro mladistvé

Dle zákona 218/2003 Sb., Zákon o soudnictví ve věcech mládeže¹⁸ se provinění u mládeže snižují na polovinu. Horní hranice trestního opatření nesmí převyšovat pět let a minimální hranice je stanovena na jeden rok.

Mezi možné druhy opatření patří výchovná opatření, ochranná opatření a trestní opatření.

---

¹⁷ Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁸ Zákon č. 218/2003 Sb., Zákon o soudnictví ve věcech mládeže

U trestních opatření se jedná o zvláštní typ oddělení u věznic určen pro osoby starší patnácti let a mladší devatenácti let. O zařazení do věznice tohoto typu rozhoduje soud pro mládež.

Odsouzení se rozdělují do tří typů odnětí svobody, a to na podmíněné odložení na zkušební dobu, podmíněné odložení na zkušební dobu s dohledem a nepodmíněné odnětí svobody.

Výkon trestu upravuje § 60-65 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody¹⁹, zde jsou stanovena specifická pravidla, odměny a sankce za kázeňské přestupky.

Věznice klade důraz na dokončení povinné školní docházky dle Metodického listu GRVS č. 2/2011, motivaci k dalšímu vzdělávání, poradenství při záporném dopadu na psychiku mladistvého, naplněním volného času v průběhu vazby a trestu výchovným a vzdělávacím způsobem.

1.2.5 Alternativní tresty

Za alternativní tresty se považují ty tresty, které bezprostředně nesouvisí s odnětím svobody. Pojem alternativní trest přichází s novelou zákona č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník²⁰ z roku 2020. Alternativní tresty nelze uložit současně s trestem odnětí svobody, alternativní trest by měl sloužit jako náhrada. Alternativního trestu by mělo být užito vždy, kdy vzhledem k osobě pachatele a okolnostem případu lze dosáhnout účelu trestu i bez odnětí svobody. Odsouzený má předpoklady k plnění podmínek a je mu projevena důvěra udělením alternativního trestu.

Za alternativní tresty se považují: trest domácího vězení, trest obecně prospěšných prací, za určitých podmínek peněžitý trest, podmíněné odsouzení včetně podmíněného odsouzení s dohledem.

Alternativní tresty jsou finančně méně nákladné než výkon trestu ve věznici. Taktéž uvolňují místa ve věznici pro pachatele závažnějších trestných činů.

S alternativním trestem přichází velká změna, co se týče negativních vlivů spojených s odnětím svobody. Ať už se jedná o vytržení ze společnosti, odloučení od rodiny,

---

¹⁹ § 60-65 Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů.

²⁰ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

psychický stav, nebo o to, že je pachateli umožněno pokračovat v dosavadním zaměstnání, a tím pádem splácení škody a dluhu.

Alternativní tresty jsou považovány jako klíčové faktory při prevenci a úspěšné resocializaci.²¹

1.3 Ukotvení vězeňské a justiční služby v české legislativě

Vězeňská služba České republiky je ozbrojeným bezpečnostním sborem, který zajišťuje v rozsahu zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky²², výkon zabezpečovací detence, výkon vazby a výkon trestu odnětí svobody, ochranu pořádku a bezpečnosti při výkonu soudnictví a správě soudů a při činnosti státních zastupitelství a Ministerstva spravedlnosti. Vězeňská služba je organizační složkou státu (správním úřadem). Vězeňskou službu řídí generální ředitel, kterého do funkce jmenuje a odvolává ministr spravedlnosti.

Organizační struktura Vězeňské služby se skládá z Generálního ředitele, 1. náměstka generálního ředitele, náměstka pro zdravotnictví a správní činnost, náměstka pro ekonomiku a logistiku, dále z devíti ředitelů odborů, ředitelů vazebních věznic, věznic Akademie Vězeňské služby, Středního odborného učiliště, kanceláře generálního ředitele, bezpečnostního ředitele, ombudsmana a vedoucího interního oddělení.

Mezi výčet nejdůležitějších právních předpisů dopadajících na činnost Vězeňské služby České republiky patří ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky²³, usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod²⁴ jako součásti ústavního pořádku České republiky, zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky²⁵, zákon č. 361/2003 Sb., Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů²⁶, zákon č. 262/2006 Sb., Zákoník

---

²¹ Obecné informace. *Justice* [online]. [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: www.justice.cz/web/msp/alternativni-tresty?clanek=obecne-informace

²² Zákon č. 555/1992 Sb., Zákon o Vězeňské a justiční stráží České republiky

²³ Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

²⁴ Zákon č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod

²⁵ Zákon č. 555/1992 Sb., Zákon o Vězeňské a justiční stráží České republiky

²⁶ Zákon č. 361/2003 Sb., Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

práce²⁷, zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník²⁸, zákon č. 141/1961 Sb., Trestní řád²⁹, zákon č. 218/2003 Sb., Zákon o soudnictví ve věcech mládeže³⁰.

Vězeňská služba se v současné době zabývá zahraničními projekty Norway grants, sloužících k snižování rizik odsouzených prostřednictvím intervenčních programů a projekty EU fondů– Kontinuální práce se zadluženým klientem ve výkonu trestu odnětí svobody a po propuštění, Zvyšování úrovně připravenosti vězeňského personálu na nové výzvy v národním i evropském kontextu, Energeticky úsporné projekty.³¹

Konkrétně projekt Kontinuální práce se zadluženým klientem ve výkonu trestu odnětí svobody a po propuštění započal v roce 2019 a zaměřuje se na využívání služeb sociální práce v době výkonu trestu odnětí svobody a po propuštění. Projekt si ukládá za cíle ošetření přístupu státu při kontinuální práci s klientem, který byl pachatelem trestního činu a týkájí se ho dluhy nebo exekuce. Program je zaveden do Vazební věznice Praha Pankrác a Vazební věznice Praha Ruzyně, následně bude zaveden do všech věznic.³²

1.3.1 Vězeňská služba České republiky

Vězeňská služba dle zákona³³ má za úkoly správu a střežení vazební věznice, odpovědnost za dodržování zákonem stanovených podmínek výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody, spravuje a střeží ústavy pro výkon zabezpečovací detence, střeží a eskortuje osoby ve výkonu vazby, ve výkonu zabezpečovací detence a ve výkonu trestu odnětí svobody do výkonu ústavní nebo ochranné výchovy, ústavního ochranného léčení nebo zabezpečovací detence. Působí na osoby ve výkonu trestu odnětí svobody s cílem vytváření předpokladů pro jejich řádný způsob života po propuštění. Zajišťuje pořádek a bezpečnost v budovách soudů, státních zastupitelství a Ministerstva spravedlnosti a v jiných místech jejich činnosti. Zajišťuje zaměstnávání osob ve výkonu trestu odnětí

---

²⁷ Zákon č. 262/2006 Sb., Zákoník práce

²⁸ Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník

²⁹ Zákon č. 141/1961 Sb., Trestní řád

³⁰ Zákon č. 218/2003 Sb., Zákon o soudnictví ve věcech mládeže

³¹ Projekty v realizaci. Vězeňská služba ČR [online]. [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/sekce/projekty-v-realizaci>

³² Kontinuální práce se zadluženým klientem ve výkonu trestu odnětí svobody a po propuštění. Vězeňská služba ČR [online]. [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/sekce/kontinualni-prace-se-zadluzenym-klientem-ve-vykonu-trestu-odneti-svobody-a-po-propusteni>

³³ Zákon č. 555/1992 Sb., Zákon o Vězeňské a justiční stráži České republiky

svobody, případně i osob ve výkonu vazby. Vede evidence, vzdělává příslušníky, zajišťuje odbornou péči, zdravotní služby a jiné.

1.3.2 Justiční služba

Justiční stráž dle zákona³⁴ zejména provádí rozhodnutí o vykázání konkrétních osob z jednací síně nebo jiného místa činnosti soudu, taktéž vyklizení těchto prostor. Chrání úřední a další osoby přítomné v jednací síni před fyzickými útoky, vykonává pořádkovou službu při vstupech do jednací síně. Zabraňuje vstupu nepovolaným osobám do učených prostor. Zabezpečuje přepravu cenností v úschově soudu nebo státního zastupitelství a přepravuje vyšší peněžní částky. Zajišťuje doručování písemností soudu, poskytuje doprovod zaměstnancům a poskytuje jim ochranu.

1.3.3 Probace a mediace

Mediace je v České republice právně upravena ve dvou zákonech, a to v zákoně č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě³⁵, který upravuje mediaci v trestním řízení, a zákoně č. 202/2012 Sb., o mediaci a změně některých zákonů³⁶, který upravuje mediaci v civilních věcech. Mediace je metodou řešení mezilidských konfliktů, při níž neutrální kvalifikovaná osoba (mediátor) pomáhá účastníkům konfliktu ve vzájemné komunikaci a dorozumění. Jejím cílem je dosažení spokojenosti s výsledkem i průběhem řešení tohoto konfliktu. (Janotová, 2014) Hlavním cílem probace je rehabilitace obžalovaného, ochrana společnosti před dalším trestným činem pachatele a ochrana práv oběti. Někteří pachatelé totiž představují jen malé riziko a nejsou pro společnost natolik nebezpeční.³⁷

Výkon dohledu zajišťují pracovníci Probační a mediační služby. Pachatel má zkušební dobu na vedení řádného života a plnění uložených přiměřených povinností a omezení. Pracovníci Probační a mediační služby během této zkušební doby kontrolují pachatele v plnění těchto podmínek a nabízí nezbytnou pomoc při řešení obtížných životních situací jako poskytování kontaktů na Úřady práce, poradny pro řešení dluhů, psychiatrické a psychologické služby, služby pro drogově závislé a další). Pracovníci probační

---

³⁴ Zákon č. 555/1992 Sb., Zákon o Vězeňské a justiční strážní České republiky

³⁵ Zákon č. 257/2000 Sb., Zákon o Probační a mediační službě

³⁶ Zákon č. 202/2012 Sb., Zákon o mediaci

³⁷ Probation. *FindLaw* [online]. [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: <https://criminal.findlaw.com/criminal-procedure/probation.html>

a mediační služby se snaží pachatele motivovat k řešení problémů souvisejících s jeho trestní činností jako vyrovnání a náhrada škody poškozenému.³⁸ Dohled nad pachatelem probíhá v podobě konzultací a také osobních návštěv v místě bydliště.

1.4 Penologie

Pojem penologie pochází z latinského poena trest a řeckého logos – slovo, nauka. Celá věda se zabývá výkonem trestu, řeší otázky vězeňství a možnosti dnes hodně diskutovaných alternativních trestů. Penologie řeší i prevenci a recidivu. Dále je vědou o trestání, o výkonu všech trestů a jejich účincích. Zaměřuje se na všechny aspekty trestních sankcí, které již neřeší právo. Cílem penologie je dosáhnout korektivních změn v jednání pachatelů. Poznatky z penologie se dále používají pro tvorbu zákonů. V penologii se klade důraz na individuum – jeho poznání a stanovení individuálního programu, přístupu a zacházení. Zkoumá psychosociální realitu pachatele, metody zacházení s pachatelem, efektivitu trestu a jeho metod, systém institucí a jejich funkce nebo hledání jiných – alternativních sankcí. Vzhledem k tomu, že pro trestání lidí se v průběhu tisíciletí a existencí lidských společností používaly různé druhy trestů, lze penologii co do její historie přirovnat k filozofii či pedagogice (jedná se tedy o vědy prastaré), i když se vědy vydělují až v 18. a 19. století. (Jůzl, 2017)

Penologický výzkum je nedílnou součástí úkolů Vězeňské služby České republiky na základě zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky. Vězeňská stráž provádí výzkum a používá jeho výsledky a poznatky při výkonu vazby a trestu odnětí svobody. Aktuální penologický výzkum je zaměřen na zjišťování efektivity metod zacházení s vězněnými osobami v aktuálních podmínkách s cílem zlepšení resocializace vězněných osob po propuštění z výkonu trestu a snižování rizika recidivy. Vězeňská služba České republiky na těchto výzkumech spolupracuje s výzkumnými, akademickými či nestátními organizacemi (například Institut pro kriminologii a sociální

---

³⁸ Probace. *Probační a mediační služba* [online]. [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: <https://www.pmscr.cz/pro-pachatele/probace/>

prevenci, Sociologický ústav Akademie věd České republiky, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy či Volonté Czech, o.p.s.).³⁹

U předních osobností zabývajících se penologií jako František Josef Řezáč, doc. PhDr. Jiří Čepelák, CSc., prof. JUDr. Oto Novotný, CSc., PhDr. Aleš Kýr, PhDr. Jan Sochůrek, Ph.D., doc. PhDr. Miroslav Jůzl, Ph.D. a mnohých dalších se vyžaduje nejen velmi dobrý vhled do právní terminologie, ale i výtečnou znalost zákonů týkajících se problematiky, téměř na úrovni odborníka na trestní právo.

V dnešní době se primárně jedná o tyto zákony: č. 169/1999 Sb., Zákon o výkonu trestu odnětí svobody⁴⁰, č. 345/1999 Sb., Vyhláška, kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody⁴¹, č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník⁴², č. 58/2017 Sb., Zákon, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 169/1999 Sb., Zákon o výkonu trestu odnětí svobody⁴³ a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, ale také zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod⁴⁴, protože bychom nikdy neměli zapomínat na to, že osoba obviněná ve výkonu trestu má svá práva na humánní zacházení, nepodrobování se mučení, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo snižována lidská důstojnost.

---

³⁹ Penologický výzkum. Vězeňská služba ČR [online]. [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/sekce/penologicky-vyzkum>

⁴⁰ Zákon č. 169/1999 Sb., Zákon o výkonu trestu odnětí svobody

⁴¹ Zákon č. 345/1999 Sb., Vyhláška, kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody

⁴² Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník

⁴³ Zákon č. 169/1999 Sb., Zákon o výkonu trestu odnětí svobody

⁴⁴ Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

2 Trh práce

Trh práce je založen na vztahu osob nabízející práci a osob poptávající práci. Mezi základní princip patří svoboda rozhodování nabízející osoby a poptávající osoby. Nabízející osoba má svobodnou vůli práci nabídnout za úplatu, která musí být dle zákoníku práce ohodnocena minimálně nejnižší sazbou takzvanou minimální mzdou určenou vládou na každý aktuální rok. Poptávající osoba má svobodnou volbu nabízenou práci přijmout či odmítnout. (Kuchař, 2007)

Osoba poptávající práci, která s nabídkou souhlasila, se nazývá zaměstnanec a zavazuje se k výkonu závislé práce v základním pracovně právním vztahu.

Osoba nabízející práci se nazývá zaměstnavatel.

Nabídka a poptávka je v ideálním stavu v tržní rovnováze tzn. že nabídka odpovídá poptávce. Pokud poptávka převyšuje nabídku dochází k přebytku pracovních míst oproti žadatelům, tedy nedostatku pracovní síly na pracovním trhu. Ten je považován za bariéru rozvoje ekonomiky.

Podle Asociace malých a středních podniků a živnostníků v České republice „Nejhůře obsaditelnými pozicemi byl letos v Česku řidič, následovaly uklízečky a hospodyně, projektant či konstruktér, lékař a jiný neošetřující zdravotní personál, IT manažer, IT pracovník (především programátor a vývojář), ošetřovatel a pomocná zdravotní síla, učitel a technik. Proč ve výčtu chybí řemeslník, který vedl žebříčku loni, není podle Jiřího Halbrštáta ze společnosti Manpower jasné.“ (Svobodová, 2022)

Je tedy zřejmé, že v momentální situaci nabídka převyšuje poptávku, a to hlavně z důvodu nedostatku zkušeností uchazečů o zaměstnání, nedostatečné znalosti oboru, na které se pracovníci hlásí.

2.1 Nezaměstnanost

Český statistický úřad definuje⁴⁵ nezaměstnanost dvěma ukazateli, a to mírou nezaměstnanosti a podílem nezaměstnaných osob. U obojího se jedná o tentýž jev, přesto

---

⁴⁵ Zaměstnanost, nezaměstnanost. Český statistický úřad [online]. [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/zamestnanost_nezamestnanost_prace

však poskytují jiné výsledky. Hlavním rozdílem je, zda je osoba vedena na úřadu práce či není. V České republice se vyskytují osoby, které jsou vedené na úřadu práce, avšak za úplatu někde pracují, taktéž se zde vyskytují osoby, které neplní svou zákonnou povinnost se na úřad práce nahlásit, a tedy jsou nezaměstnané nicméně se nevedou v evidenci.

Nezaměstnané osoby jsou určeny podílem nezaměstnaných vedených v evidenci na úřadu práce vůči počtu obyvatel ve věku patnáct až šedesát čtyři let. Tento podíl je lehké zjistit dle evidence nezaměstnaných osob na úřadu práce vůči počtu obyvatel. Obě informace jsou zpětně (tj. za minulý měsíc) dohledatelné na začátku následujícího měsíce. Nicméně je zde mezinárodní nesrovnatelnost z důvodu jiných zákonů v každém státě.

Nezaměstnanost je již mezinárodně srovnatelná a jedná se o podíl nezaměstnaných osob vůči celkové pracovní síle. Nezaměstnaný je zde definován podle Mezinárodní organizace práce jako každá osoba, která není zaměstnaná, tedy nepracovala v daném týdnu alespoň jednu hodinu za úplatu, je připravena k nástupu do práce a hledá práci.

Pro názornost můžeme demonstrovat údaje z veřejné databáze⁴⁶ českého statistického úřadu porovnáme míru zaměstnanosti a nezaměstnanosti ve zvolených letech 1996, 2010, 2018.

	Obyvatelstvo ve věku 15 a více let (tis. osob)	Zaměstnaní (tis. osob)	Nezaměstnaní (tis. osob)	Míra zaměstnanosti (v %)
1996	8447,5	4972	201,5	3,9
2010	9015,4	4885,2	383,7	7,3
2018	8941,8	5293,8	121,6	2,2

⁴⁶ Zaměstnanost, nezaměstnanost. Český statistický úřad [online]. [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/zamestnanost_nezamestnanost_prace

Velký vliv na zaměstnanost a nezaměstnanost po roce 2019 má pandemické omezení pracovního trhu nouzovým stavem, kdy dle statistického úřadu v porovnání⁴⁷ třetího čtvrtletí roku 2019 a 2020 byl pokles zaměstnaných o 72,9 tisíce osob.

2.2 Zaměstnání osob ve výkonu trestu

Dle §28 zákona č. 169/199 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody⁴⁸ je osoba odsouzená povinna pracovat, pokud je odsouzené osobě práce přidělena a osoba není dočasně uznána pracovně neschopnou nebo zdravotně nezpůsobilou k výkonu práce po dobu výkonu trestu.

Jak nás informují stránky⁴⁹ Vězeňské služby České republiky od roku 2015 se Vězeňské službě podařilo dosáhnout velkého navýšení pracovních možností pro zaměstnávání vězňů.

Možnosti práce pro odsouzené jsou různorodé od vnitřních provozů (úklid, kuchyně, kotelna, údržba, autodílna, sklady a další), provozoven středisek hospodářské činnosti (zámečnické práce, stavební činnosti, úklidové práce, montážní práce a další), vlastní výroba (dřevovýroba, kovovýroba šití a další) po cizí subjekty (likvidace odpadů, kompletace propagačních materiálů, balení výrobků, sklářská a bižuterní výroba, výroba palet, výroba nábytku, stavební práce, zámečnické práce, úklid veřejného prostranství, montážní práce, kompletace elektronických výrobků a další).

2.2.1 Vývoj zaměstnanosti vězňů

Vězeňská služba České republiky uvádí statistiku⁵⁰ vývoje zaměstnanosti vězňů na tabulce z 31. 12. 2020, která byla vypočítána podle metodiky hodnocení zaměstnanosti odsouzených. V tabulce se započítávají pouze odsouzení, kteří pracují za finanční odměnu mimo vězňovnici.

---

⁴⁷ (Ne)zaměstnanost za časů koronaviru. *Statistika & My* [online]. [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: <https://www.statistikaamy.cz/2021/02/17/nezamestnanost-za-casu-koronaviru>

⁴⁸ § 28 zákona č. 169/1999 Sb. - Zákon o výkonu trestu odnětí svobody

⁴⁹ Zaměstnávání vězňů. *Vězeňská služba ČR* [online]. [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/sekce/zamestnavani-odsouzenych>

⁵⁰ *Statistická ročenka Vězeňské služby České republiky* [online]. 2020. 2020 [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/odbor-spravni/statistiky/rocenky/statisticka-rocenka-2020.pdf>

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Procentuální zaměstnanost	48,99 %	57,50 %	48,86 %	44,93 %	50,38 %	56,23 %	59,89 %	58,65 %	53,74 %
Počet zaměstnaných odsouzených	6377	5367	5463	6021	7606	8449	8858	8615	7561
Odsouzení zaměstnaní v provozovnách SHS VS ČR	1373	1497	1679	1720	2999	3457	4191	4181	3714
Odsouzení zaměstnaní u podnikatelskýc h subjektů	2454	1466	1328	1646	1954	2265	1906	1605	1006
Celkový počet vězňů	2264 4	1664 5	1865 8	2086 6	2248 1	2078 9	2015 1	1917 1	1860 6

V roce 2013 je zjevný pokles zaměstnaných vězňů způsoben amnestií prezidenta republiky z 1. 1. 2013.

Práce pro odsouzené je jeden z nejdůležitějších programů při cestě za nápravou a přípravou odsouzených na soběstačný život v souladu se zákonem po propuštění z výkonu trestu. Taktéž pomáhá osobě snižovat svůj finanční dluh státu a jiným organizacím.

Oproti koncepci pracovního trhu, která počítá s osmi kategoriemi typu práce, odměna odsouzených počítá pouze se čtyřmi kategoriemi.

Dle nařízení, kterým se mění nařízení vlády č. 361/2017 Sb., Nařízení vlády o výši a podmínkách odměňování odsouzených zařazených do práce ve výkonu trestu odnětí

svobody⁵¹ se stanovuje odměna při stanovené týdenní pracovní době podle zákoníku práce za kalendářní měsíc. Odměna je stanovena dle skupiny:

- a) v I. skupině částka ve výši 50 % minimální mzdy
- b) ve II. skupině částka ve výši 70% minimální mzdy
- c) ve III. skupině částka ve výši 95 % minimální mzdy
- d) ve IV. skupině částka ve výši 120 % minimální mzdy.

Minimální mzda pro stanovenou týdenní dobu 40 hodin v roce 2022 činní 16 200 Kč dle nařízení vlády č. 405/2021 Sb.⁵²

---

⁵¹ Zákon č. 361/2017 Sb., Nařízení vlády o výši a podmínkách odměňování odsouzených zařazených do práce ve výkonu trestu odnětí svobody

⁵² Zákon č. 405/2021 Sb., Nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí, ve znění pozdějších předpisů

2.3 Porovnání vzdělání uchazečů o zaměstnání a vzdělání osob odsouzených ve výkonu trestu

Ve statistice⁵³ Ministerstva práce a sociálních věcí za rok 2020 můžeme demonstrovat nejvyšší dosažené vzdělání uchazečů o pracovní místa:

	K 31. 12. 2020 (v tisících)
Základní vzdělání (vč. neukončeného)	84,3
Vyučen	100,2
Středoškolské vzdělání bez maturity	9,5
Vyučen s maturitou	14,2
Gymnázium	9,0
Střední odborné školy s maturitou	48,1
Vyšší odborné vzdělání	2,7
Vysokoškolské vzdělání	24,0

Nejvyšší zastoupení na celkovém počtu uchazečů mají osoby vyučené. Druhou nejvyšší skupinu zastávají osoby se základním vzděláním včetně neukončeného.

Ve statistice⁵⁴ Vězeňské služby České republiky o členění odsouzených dle jejich nejvyššího dosaženého vzdělání za rok 2020 můžeme demonstrovat jistou podobnost s předchozí tabulkou:

---

⁵³ Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2020. *MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ Odbor politiky zaměstnanosti* [online]. květen 2021 [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/documents/20142/2419647/Analýza_text_2020.pdf/3052205e-07fb-99a3-fbac-e43d3138c7e1

⁵⁴ *Statistická ročenka Vězeňské služby České republiky* [online]. 2020. 2020 [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/odbor-spravni/statistiky/rocenky/statisticka-rocenka-2020.pdf>

	K 31. 12. 2020
Zvláštní škola	428
Základní vzdělání (vč. neukončeného)	8548
Vyučen	6153
Středoškolské vzdělání bez maturity	71
Vyučen s maturitou	348
Gymnázium	263
Střední odborné školy s maturitou	1192
Vyšší odborné vzdělání	24
Vysokoškolské vzdělání	289

Zde ale tvoří nejpočetnější zastoupení skupina odsouzených se základním vzděláním včetně neukončeného. Druhou nejpočetnější skupinu zastávají osoby vyučené.

Osoby odsouzené k výkonu trestu mají během pobytu ve vězení možnost vzdělávání ve Školských vzdělávacích střediscích Vězeňské služby České republiky a tím pádem prohlubování kvalit pro možnost nalezení zaměstnání po opuštění výkonu trestu a snížení recidivy.

Penitenciární pedagogika je aplikována na úrovni formálního a neformálního vzdělávání. Studijní obory zakončuje výuční list a osoba ve výkonu trestu (zde se jedná o muže) má na výběr z těchto nabízených oborů: dělník v elektrotechnice, strojírenské a zámečnické práce, výtvarní zpracování keramiky, malířské a natěračské práce, knihař, svářeč, zedník, kuchařské práce v provozech společného stravování, číšník. Dále jsou také nabízeny kurzy zakončené certifikátem z jazyků: český, anglický, německý, kurzy ovládnutí výpočetní techniky, kurzy v rámci celoživotního vzdělávání a v poslední řadě doplnění základního vzdělání. (České vězeňství, 2004)

Na úrovni neformálního vzdělávání se jedná o aktivity vedené Vězeňskou stráží, vychovateli nebo jinými vězni. Cílem neformálního vzdělávání je zvýšení resocializace, převýchova a terapie.

2.4 Rejstřík trestů

Zákon č. 269/1994 Sb., Zákon o Rejstříku trestů⁵⁵ nám udává, že rejstřík trestů je evidence fyzických a právnických osob, která zaznamenává pravomocně odsouzené v trestním řízení. Údaje z rejstříku trestů slouží také k prokazování trestněprávní bezúhonnosti.

O vymazání záznamu z rejstříku trestů si může zažádat odsouzený po výkonu trestu, který vedl nepřetržitě řádný život po dobu tří let, jestliže trest činil nejvíce jeden rok; po dobu pěti let, jestliže trest činil více než jeden rok; po dobu deseti let, jestliže trest činil více než pět let; po dobu patnácti let, jestliže byl uložen výjimečný trest. Žádost si odsouzený podává u soudu místně příslušnému trvalému bydlišti odsouzeného.

Dle zákona 262/2006 Sb., Zákoník práce⁵⁶ si zaměstnavatel nesmí vyžadovat od zaměstnance informace, které nejsou bezprostředně souvislé s výkonem práce, a to zejména informace o těhotenství, rodinných a majetkových poměrech, sexuální orientaci, původu, členství v odborové organizaci, členství v politických stranách nebo hnutích, příslušnosti k církvi nebo náboženské společnosti či trestněprávní bezúhonnost.

Tedy osoba po opuštění výkonu trestu hledající práci není povinna zaměstnavateli sdělovat svou trestněprávní bezúhonnost a zaměstnavatel nesmí vyžadovat výpis z trestního rejstříku, pokud to není přímo podmíněno povaze práce. Bohužel praxe je v dnešní době jiná a výpis z rejstříku trestů je běžnou součástí přijímacího řízení na pracovní pozice.

---

⁵⁵ Zákon č. 269/1994 Sb., Zákon o Rejstříku trestů

⁵⁶ Zákon č. 262/2006 Sb., Zákoník práce

3 Organizace zabývající se uplatněním na pracovním trhu osob po propuštění z výkonu trestu

3.1 Úřad práce

Jak se dozvídáme na stránkách⁵⁷ Úřadu práce České republiky je podřízen Ministerstvu práce a sociálních věcí. Jako hlavní činnost úřadu práce je poskytování informací o pracovním trhu, evidence uchazečů o zaměstnání a volných pracovních pozic. Úřad práce také nabízí širokou škálu rekvalifikačních kurzů, školeních a další.

Organizační složení úřadu práce je rozděleno na generální ředitelství, krajské pobočky s pobočkou v hlavním městě Praha. Pod krajské pobočky spadají kontaktní pracoviště.

Správní řízení v působnosti Úřadu práce České republiky se řídí zákonem č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce a o změně souvisejících zákonů a zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Náplní práce krajských poboček tvoří vytváření spolupráce s kontaktními pracovišti pro provádění státní politiky zaměstnanosti a činnosti o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele, spolupracují při zabezpečení zaměstnanosti, na rozvoji a sociální ochraně, realizují projekty, monitoring a vyhodnocení situací na trhu práce, příjem opatření na ovlivnění nabídky a poptávky, zprostředkování zaměstnání uchazečům a zájemcům o zaměstnání, poradenské služby, rekvalifikace, výplata dávek, podpor a příspěvků atd.

Kontaktní pracoviště mohou být detašovaná, dislokovaná nebo výjezdní. Náplní těchto pracovišť je zprostředkování zaměstnání, evidence uchazečů a zájemců o zaměstnání a jiné.

S Úřadem práce je možné komunikovat i elektronicky v oblastech sociálního zabezpečení a zaměstnanosti.

---

⁵⁷ O Úřadu práce České republiky. *Úřad práce ČR* [online]. Praha [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/web/cz/o-uradu-prace>

Úřad práce poskytuje podporu v možnosti dávek a příspěvků (sociální poradce, rodina, péče, děti, bydlení, finanční pomoc uchazečům při nástupu do zaměstnání, příspěvky z Evropské unie, důchody).

Pokud bychom do aplikace sociálního poradce zadali vzor nejčastějšího klienta Rubikon centra, tak by nám vyšlo životní minimum stanovené na 2490 Kč a nárok na dávky příspěvek na bydlení, doplatek na bydlení, příspěvek na živobytí, nárok na úhradu nezbytného jednorázového výdaje (například nocleh v nezbytném případě, vydání dokladů potřebných k přijetí do zaměstnání), úhrada nezbytných nebo odůvodněných nákladů na věci dlouhodobé potřeby, pomoc při hrozbě sociálního vyloučení, náhradní výživné. Takový klient by však neměl nárok na podporu v nezaměstnanosti a pomoc při hrozbě újmy na zdraví.

Žádost o tyto dávky a příspěvky může žadatel vyplnit osobně na kontaktním nebo krajském pracovišti nebo svou žádost podat elektronicky na stránkách Úřadu práce v sekci Sociálního poradce.

3.2 Rubikon centrum

Jak se dočteme na webových stránkách⁵⁸ Rubikonu, je to nestátní nezisková organizace založená v roce 1994, která se zaměřuje na pomoc lidem s trestní minulostí. Mezi jejich hlavní cíle patří navrácení osobám s trestní minulostí do plnohodnotného života, nalezení práce, vyřešení dluhů, spojení s rodinou a blízkými. Klientům pomáhají překračovat překážky, které se jim do života staví, ale i ty, které si s sebou nesou sami. Organizace věří ve spolupráci, a tak spolupracuje s dalšími neziskovými organizacemi, státními orgány a zaměstnavateli. Dle jejich slov na webových stránkách „Společně vytváříme bezpečnější a otevřenější společnost.“ V organizaci také pracují zaměstnanci s trestní minulostí, takže osobní zkušenosti jsou velkým bonusem.

Rubikon centrum nabízí programy pro klienty s hledáním práce, řešením dluhů, poradentstvím pro rodiny a blízké osoby ve/po výkonu trestu, sociální rehabilitací a kontakty pro klienty. Dále také nabízí program pro zaměstnavatele s pracovní agenturou Rubikon, pohovory nanečisto, reference zaměstnavatelů nebo prohlídek vězení.

---

⁵⁸ Kdo jsme. *RUBIKON Centrum, z. ú. – nezisková organizace* [online]. [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: <https://www.rubikoncentrum.cz/kdo-jsme/>

Na webových stránkách⁵⁹ Rubikon centra se také můžeme dozvědět o efektivitě služeb – recidiva klientů z Rubikon centra, je 11,4 % a recidiva osob bez poskytnuté podpory byla více než 90 %. Projekt Společně na svobodu ukazuje dvojnásobnou míru zaměstnanosti klientů Rubikon centra oproti kontrolní skupině. Analýza Cost-benefit také potvrzuje návratnost prostředků vynaložených na práci s klienty na 414 %.

Shrnutí výsledků za rok 2021 ukazuje počet 1192 klientů, se kterými centrum pracovalo, z čehož nejčastějšího klienta centrum popisuje jako čtyřicetiletého muže, aktuálně nezaměstnaného, se základním vzděláním nebo výučním listem, nestabilním nebo žádným bydlením, ustanovenou vyživovací povinností, jehož výše dluhů je 450 000 Kč, může být závislý na nelegálních látkách, většinou je bez rodinného zázemí či přátel a potřebuje pomoc s prací, ubytováním a dluhy.

3.3 Armáda spásy

Na webových stránkách⁶⁰ Armády spásy se dozvídáme o mezinárodním poslání Armády spásy, která je součástí křesťanské církve. Její poslání a služba je založena na Bibli a boží lásce. V božím jménu nerozlišovat a pomáhat lidem bez diskriminace.

Armáda spásy v České republice se řídí posláním mezinárodní Armády spásy a pomáhá v sociálních, zdravotních a duchovních kruzích. Pomáhá lidem ohroženým, osamělým, nemocným, zdravotně postiženým, sociálně vyloučeným anebo komukoliv, kdo pomoc vyhledá.

Ve spolupráci s Úřadem práce ČR nabízí celou řadu pracovních pozic pro dlouhodobě nezaměstnané. V rámci zařízení Armády spásy se jedná o pracovní místa v kuchyni, prádelně, údržbě či úklidu budov. Armáda spásy ve spolupráci se samosprávou některých měst nabízí také možnost práce při úklidu ulic.

Na těchto pracovních pozicích mohou pracovat jak nezaměstnaní uživatelé sociálních služeb Armády spásy, tak dlouhodobě nezaměstnaní, osoby zapojující se do veřejně prospěšných prací či osoby pracující na dohodu o provedené práci.

---

⁵⁹ Měříme dopad naší práce. *RUBIKON Centrum, z. ú. – nezisková organizace* [online]. [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: <https://www.rubikoncentrum.cz/kdo-jsme/>

⁶⁰ Kdo jsme. *Armáda spásy* [online]. [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: <https://armadaspasy.cz/o-nas/kdo-jsme/>

Pracovní pozici takto ročně najde více než 150 osob.

3.4 Terénní programy

Terénních programů existuje mnoho po téměř všech městech v Česku. Nejrozšířenějším je Člověk v tísní a jak se můžeme na jeho webových stránkách⁶¹ dočíst, tak hlavním posláním terénních programů je vyhledávání, motivace, pomoc a podpora jednotlivcům v obtížné situaci. Jednotlivci, kterým je pomoc určena, jsou starší osmnácti let a splňují minimálně tři uvedené charakteristiky: nevyhovující nebo nestabilní bydlení, dlouhodobě nezaměstnaní, zadlužení, potíže s výchovou a péčí o děti, potíže se zvládnutím rodinného rozpočtu, sociální znevýhodnění z důvodů předsudků, nepřítomnost jakýchkoli osob v rodině, které by mohli se situací pomoci, příjem domácnosti je tvořen primárně sociálními dávkami a důchody, objevují se sociálně patologické jevy v rodině, nedostatek vědomostí a dovedností k řešení obtížné situace nebo je nízká uplatitelnost na trhu práce.

Terénní program se zaměřuje na pomoc při zvládnutí obtížné životní situace, její identifikace, nalezení řešení a dovednosti situaci vyřešit vlastními silami. Cílem této služby je poskytnout klientovi informace a možnosti, jak situaci vyřešit. Aktivně zapojovat klienta do procesu řešení tíživé situace a naučit klienta zvládnout podobnou situaci v budoucnu samostatně.

3.5 Volonté o.p.s.

Volonté jako nezisková organizace funguje na českém trhu již dvacet let. Jejím hlavním cílem je pomáhat lidem, kteří si nedovedou poradit sami s individuálním řešením finančních a životních situací s tím spojených. Jak se na webových stránkách⁶² této společnosti dozvídáme, tak společnost pomáhá bezplatně vyřešit dluhy za pomoci týmu dluhových a právních poradců. Nezisková organizace rovněž uvádí nabídku rekvalifikačních a vzdělávacích kurzů s cílem zvyšování šancí na trhu práce.

Společnost na svých webových stránkách uvádí: „Ministerstvo spravedlnosti ČR nám udělilo akreditaci pro poskytování služeb v oblasti oddlužení, což pro naše klienty

---

⁶¹ Terénní programy - sociální služba. *Člověk v tísní, o.p.s.* [online]. [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: <https://www.clovekvtsni.cz/kdo-jsme/o-nas#co-delame>

⁶² O nás. *VOLONTÉ CZECH, o.p.s.* [online]. [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: <https://www.volonte.cz/volonte>

znamená sepsání a podání návrhu k insolvenčnímu řízení zcela ZDARMA.“, což je pro klienty velice výhodné.

Volonté pomáhá osobám propuštěným z výkonu trestu odnětí svobody, ale i osobám pobývajícím ve výkonu trestu, předluženým osobám, matkám na mateřské/rodičovské dovolené, ohroženým rodinám, nezaměstnaným osobám, osobám se zdravotním postižením, cizincům a dalším.

Organizace Volonté úzce spolupracuje s Generálním ředitelstvím Vězeňské služby České republiky a v současné době působí ve 32 českých věznicích. Pomáhají v procesu plnohodnotného návratu do společnosti osobám ve výkonu trestu a přispívají k snížení recidivity v České republice. V tomto procesu pomáhají nejen s řešením dluhů, ale také se zajištěním ubytování a možnosti práce po propuštění z výkonu trestu.

Jak uvádí plk. Mgr. Petr Suk ředitel věznice Jiřice „...takto dlouhodobě nastavená vzájemná spolupráce na poli penitenciární péče s výše uvedenou o.p.s. je efektivní a napomáhá k reintegraci vězněných osob při jejich návratu do občanského života po propuštění z výkonu trestu.“

4 Rozhovory

4.1 Polostrukturovaný rozhovor

Tento rozhovor je pomocí předem připravených otázek částečně řízený. Nachází se tedy mezi strukturovaným a nestrukturovaným rozhovorem. Do polostrukturovaného rozhovoru patří přesně dané soubory otázek a poté volnější přidružené podotázky. Na formulaci, volbě slov, pořadí nebo dovysvětlení otázek není kladen důraz. Pokud se otázka zdá tazateli nevhodná, může ji i vynechat, anebo naopak přidávat jiné vhodné otázky. Tento typ rozhovorů je flexibilní, volný ale zároveň organizovaný.

Při použití metody polostrukturovaného kvalitativního rozhovoru, je nutné vytvořit seznam otázek k rozhovoru, vést rozhovor, zaznamenávat data, a nakonec je vyhodnotit. (Wildemuth, Zhang, 2009)

4.2 Kvalitativní výzkum

Výzkum zaměřující se na nahlížení jednotlivců nebo skupin na dané téma problému. Výzkum nevyužívá statistických metod. Opozice z kvalitativnímu výzkumu je výzkum kvantitativní a odpovídá na otázku proč.

Charakteristickými rysy kvalitativního výzkumu je interpretace pohledu respondentů, sběr dat, statistické metody. (Hendl, 2008)

„Někteří metodologové chápou kvalitativní výzkum jako pouhý doplněk tradičních kvantitativních výzkumných strategií, jiní zase jako protipól nebo vyhraněnou výzkumnou pozici ve vztahu k jednotné, na přírodovědných základech postavené vědě.“ (Hendl, 2005, s. 49)

V dnešní době má kvalitativní výzkum rovnocenné postavení k ostatním výzkumům.

Výběr správné výzkumné metody šetření má velký vliv na výsledky práce.

Webové stránky⁶³ pro vytváření dotazníku Survio demonstrují porovnání metod kvantitativního a kvalitativního sběru dat jako:

Kvantitativní sběr dat	Kvalitativní sběr dat
Vzor respondentů je velký	Stačí málo respondentů
Provádí se pomocí dotazníkových šetření	Provádí se pomocí osobních rozhovorů
Snaží se kvantifikovat výskyt problému	Zkoumá problémy do hloubky
Časově nenáročný	Časově náročný
Dedukce z výsledků	Indukce z výsledků
Statistické zpracování dat	Nestatistické zpracování dat

Toto porovnání nám dokazuje, proč byl pro práci zvolen kvantitativní výzkum místo kvalitativního.

4.3 Použité otázky

Zvolené otázky byly dopředu velmi dobře promyšleny tak, aby vedly k získání dostatečného množství dat od jednotlivých respondentů. Rozhovory byly vedeny v prostředí zvoleném respondenty, aby to bylo respondentům co nejvíce příjemné. Po dobu rozhovoru byla volena obecná čeština oproti formálnímu vyjadřování, a to z důvodu většího přiblížení se k respondentům a jejich následné otevřenosti vůči tazateli. Každý z respondentů byl se po skončení rozhovoru mimo zvukový záznam doptán, zda by byli ochotní odpovědět na otázku čím se provinili a za co byli odsouzeni. U všech respondentů se jednalo při jejich prvním pobytu ve vězení o stejný trestný čin.

Otázky byly řazeny do pěti okruhů, a to na zaměstnání před pobytem ve vězení, jejich čas strávený ve vězení – zde konkrétně otázky spojené s povinnou prací ve vězení a přípravou na návrat do pracovního života po skončení výkonu trestu, na aktuální zaměstnání, zda

⁶³ Kvantitativní výzkum vs. kvalitativní výzkum. Survio [online]. [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: <https://www.survio.com/cs/blog/jak-vytvorit-dotaznik/kvantitativni-vyzkum-kvalitativni-vyzkum>

byly zapojeny do návratu do plnohodnotného života neziskové organizace a až úplně nakonec sociodemografické otázky. Sociodemografické otázky byly zařazeny na konec rozhovoru pro jejich nízkou náročnost.

Doba před vězením

- 1- Jak dlouho jste byl/a před vězením zaměstnaná? (HPP, DPP)
- 2- V jakém oboru jste pracoval/a?
- 3- Bavil Vás tento obor? Je stejný jako jste vystudoval/a?

Pobyt ve vězení

- 1- Jak dlouhý byl Váš pobyt ve vězení?
- 2- Byl to Váš první pobyt ve vězení?
- 3- Vykonával/a jste práci během pobytu ve vězení?
- 4- Případně jakou?
- 5- Podstoupil/a jste ve vězení rekvalifikační kurzy? (Jaké?)
- 6- Byl/a jste během pobytu připravován/a poradcem na návrat do života / prošel /prošla jste přípravou na pohovory / absolvoval/a jste zajištění práce již z vězení?

Návrat

- 1- Jste zaměstnaný/á?
- 2- V jakém oboru?
- 3- Očekával/a jste, že se vrátíte do stejného pracovního oboru?
- 4- Hledal/a jste místa ve stejném pracovním oboru?
- 5- Pokud byl kompletně změněn obor – jak probíhala Vaše příprava na pohovor? Musel/a jste podstoupit nějaké rekvalifikační kurzy?
- 6- Řekl/a byste, že pro Vás byl návrat do pracovního prostředí náročný?
- 7- Jak Vás přijal kolektiv?
- 8- Cítil/a jste během pohovorů, že je na Vás koukáno skrz prsty / s odstupem?
- 9- Kolik byste řekl/a, že jste podstoupil/a pohovorů, než jste našel/našla práci?
- 10- Řekl/a byste, že jste neuspěl/a na pracovním pohovoru na základě Vaší minulosti a době strávené ve vězení? (Položit pouze pokud bude vhodné atmosféra.)

Neziskové organizace

- 1- Zvládl/a byste mi popsat míru pomoci od neziskových organizací?
- 2- Co pro Vás všechno konkrétně dělají?
- 3- Myslíte si, že byste návrat do života zvládl/a sám/sama bez pomoci organizace?

Sociodemografické otázky

- 1- Pohlaví.
- 2- Do jaké věkové kategorie byste se zařadil/a (20-30, 30-40, 40-50, 50-60)?
- 3- Žijete v krajském městě, městě nebo na vesnici?
- 4- Žijete v bytě, domě nebo jinde (ubytovna, centrum)? – pokud na otázku bude odpovězeno během dotazníku, neptat se.
- 5- Žijete sám/sama anebo s rodinou?
- 6- Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Pokud bychom měli zpětně reflektovat použité otázky, mohly by být zvoleny jinak pro účely práce. Otázky by měly více rozvíjet témata o hledání práce, zápisu na Úřad práce, podstupování vzdělávání během výkonu trestu, spolupráci s pracovními agenturami, práci „načerno“ a nejvyšší dosažené vzdělání.

5 Popis výzkumného šetření

Cílem rozhovorů bylo zjistit, jak si osoby propuštěné z vězení vedou při hledání práce na pracovním trhu, v novém kolektivu a zda pohovory a nástup do nové práce po propuštění z výkonu trestu jsou ovlivněny zápisem v rejstříku trestů, či ne.

Jako výzkumná metoda byl zvolen kvantitativní výzkum za pomoci polostrukturovaných rozhovorů. Tato metoda byla zvolena, za předpokladu, že polostrukturované rozhovory jsou vhodnější na získání více informací od respondentů s případným dodáváním dalších konkrétnějších otázek, navíc je zde možnost změnit směr rozhovoru a nebyla zde přesná vázanost na konkrétní seznam otázek.

Shánění respondentů pro práci nebylo tak jednoduché, jak bylo vykreslováno na začátku. Po tom, co bylo vyčerpáno možnosti všech známých tazatele, bylo nutné se obrátit na organizace zabývající se pomocí lidem v nouzi a taktéž pomocí osobám, které opustili vězení. Některé z těchto organizací mají jako hlavní téma právě návrat do společnosti (viz teoretická část). Jako první byla oslovena organizace Rubikon, která se, jak se dozvídáme výše, zabývá návratem osob s trestní minulostí do plnohodnotného života. Díky vedení Rubikonu bylo možné domluvit rozhovor s jejich klientem, zde se konkrétně jedná o rozhovor č. 3. Za toho zprostředkování jsem velice vděčná, protože bylo dovoleno nahlédnout do procesu hledání práce s pomocí neziskové organizace, což je pro osobu propuštěnou z vězení velká výhoda, protože organizace nabízí mnoho služeb, od zprostředkování hledání práce přes legislativní rady až po pomoc s bydlením a jiné výhody. Jako další místo, kam byla možnost se obrátit, byla Armáda spásy, kde byla po domluvě s vedením možnost vyvěsit letáček o hledání respondentů pro práci. Na tento letáček se ozvali tři lidé, ze dvou rozhovorů však ze strany respondentů sešlo. Jeden byl ale úspěšný a v práci se jedná o rozhovor č. 2. Rozhovor č. 1 byl zprostředkován přes známost v rodině.

Nebylo očekáváno, že o rozhovory bude malý zájem. Je předpokládáno, že se jednalo o strach, stud anebo nechut' mluvit o situaci. Některé osoby propuštěné z vězení se mohou cítit zostuzeny a nemají tak sílu mluvit o situaci, která je potkala. Což je samozřejmě pochopitelné.

Z důvodu malého zájmu o rozhovory byl výzkumný vzorek poměrně malý a byl stanoven na tři respondenty.

Všechny tři rozhovory jsou velice rozdílné, a přesto však v jednom stejné. Jedná se o osoby, které strávily určitý čas ve vězení, měly tím pádem zápis v rejstříku trestů a poté si hledali práci.

Pokud bychom měli shrnout další společné faktory respondentů, tak se jednalo o muže v rozmezí mezi čtyřiceti a padesáti pěti lety.

U každého z respondentů byla také společným faktorem určitá vizáž. Každý z respondentů měl minimálně jedno tetování na zjevně viditelné části těla. Většinou se jednalo o neprofesionální tetování pravděpodobně zhotovené před dlouhou dobou, možná během pobytu ve vězení.

Pro osoby propuštěné z vězení je těžké sehnat si práci. Stávají se znevýhodněnými a může u nich tedy nastat hrozba opakování trestního činu. Dále také hrozí sociální vyloučení v důsledku těžké sociální adaptace. Spojení všech překážek, kterým osoba propuštěná z vězení čelí, může vést poté k akceleraci kariéry kriminálního a návrat do vězení.

Záznam v rejstříku trestů je velká překážka na trhu práce. Nezáleží, zda to má či nemá vliv na povahu povolání, o které se osoba uchází. I když se jedná o kvalifikovanou a zkušenou osobu vhodnou pro práci, často se stává, že se nedostane ani přes první kolo výběrového řízení do fáze, kde by mohla prezentovat veškeré informace spojené s kvalifikací a vhodností pro danou pracovní nabídku.

Velkým vlivem na recidivitu vězňů má jejich zadluženost. Vězeňská služba uvádí, že až 87 % odsouzených má dluhy, z toho většina exekučně vymáhaných. Nízká úroveň finanční gramotnosti může být spojená s nízkým vzděláním osob ve výkonu trestu. Zvyšováním informovanosti o dluhové problematice a řešení vlastní zadluženosti měl za úkol projekt Vězeňské služby České republiky s názvem Kontinuální práce se zadluženým klientem ve výkonu trestu odnětí svobody a po propuštění. Na tento projekt navázal standardizovaný program.

Výsledky studie SARPO ukazují, že „47,7 % odsouzených se v průběhu minimálně tří let před aktuálním výkonem trestu ocitlo zcela bez legálních zdrojů příjmu; celkem 89,4 %

odsouzených přiznává nějakou formu finančních závazků, z toho 73,2 % odsouzených uvádí dluhy, které jsou nad rámec jejich možností plnit je nebo je dokonce odmítají plnit z principu; téměř polovina odsouzených (48,2 %) čelí nedostatečným legálním příjmům, ať již z důvodu, že žádný příjem nemají, nebo jen z důvodu, že jediný zdroj jejich legálních příjmů tvoří sociální politika státu.“ (Drahý, Hůrka, Petras, 2018, s. 138)

Zadluženost, exekuce a nemožnost sehnat práci po propuštění z výkonu trestu jsou jedny z klíčových důvodů, proč osoby propuštěné z výkonu trestu volí spíše nelegální pracovní činnost, sociální podporu dávek a neusilují o získání legálního zaměstnání. Minimální mzda tím pádem není zatížena srážkami z důvodu exekuce.

Zaměstnání je ale významným faktorem k opuštění kriminální kariéry. Podrobněji se tomu věnuje v rámci výzkumného projektu „Zaměstnání jako faktor desistence“ institut pro kriminologii a sociální prevenci konkrétně Ph.Dr. Jan Tomášek, Ph.D. a kolektiv.

„Předpoklad, že zaměstnání působí jako významný faktor desistence, se v rozhovorech s našimi respondenty potvrdil. Nemůžeme však rozhodně prohlásit, že by se jednalo o faktor jediný, který pro ukončení kriminální kariéry plně postačuje.“ (Tomášek a kol., 2017, s. 80).

6 Hodnocení rozhovorů

Zde se v následujících podkapitolách zaměříme na jednotlivé respondenty.

6.1 Respondent č. 1

U respondenta č. 1 bylo zaznamenáno tetování na předloktí, jeho mluva byla nespisovná (používal obecnou češtinu), etiketa odpovídala komunikační situaci a vystupování bylo příjemné a otevřené. Pobýval ve vazební věznici a ve věznici v roce 1996. Jedná se o muže ve věku čtyřicet až padesát let. Žije sám na vesnici, s rodinou má dobré vztahy. Nejvyšším dosaženým vzděláním je střední škola odborná.

Před pobytem ve vazební věznici a ve výkonu trestu pracoval po dobu dvou let v oboru strojní mechanik. Během pobytu ve vazební věznici práci nevykonával, protože zde nebyla pracovní povinnost. Následně ve výkonu trestu, který byl určen na čtyři měsíce, mu práce mimo prostory věznice nebyla přidělena. Byla mu přidělena práce v areálu věznice, kterou respondent odmítl. Dle jeho slov: „To jsem řekl, jako že ty tři měsíce nebo čtyři, protože to bylo asi, a to po dvou měsících jsem vlastně měl nastoupit tady na to, že tam budu zadarmo něco dělat. Tak to sem jim řekl, že ne, že už to odsedím radši na ešusu tady vlastně ty dva měsíce.“ a byl mu za to udělen trest – zákaz návštěv.

Během respondentova výkonu trestu v devadesátých letech nebyla možnost podstoupit rekvalifikační kurzy. Během pobytu ve vězení nebyl poradcem připravován na návrat do pracovního prostředí – cituji jeho odpověď na otázku „A během výkonu byl jste připravován nějakým třeba poradcem, nebo vychovatelem na návrat do toho života, že by s Vámi třeba někdo mluvil?“: „Ne, ne, ne, ne. Díky tomu, že jsem tam byl jenom čtyři měsíce, v tom výkonu, na vazbě, tam vo tom se nedá ani mluvit že jo, protože tam... tam, tam je to hrozný, tam je to horší jak ve výkonu. Tam nemůžete nic no.“

Respondent je momentálně zaměstnaný v oboru zámečnick. Neočekával návrat do stejného pracovního oboru, který vykonával před pobytem ve vazební věznici a ve vězení. Při hledání práce hledal cokoli se naskytlo. Na pohovory a budoucí případné povolání se nijak speciálně nepřipravoval, jeho vlastními slovy: „Já jsem takový samorost.“

Pohovory po propuštění z výkonu trestu nepodstupoval a najít nové zaměstnání mu trvalo měsíc. Využil svého práva a neinformoval o své trestní minulosti budoucího

zaměstnavatele. Jeho návrat do pracovního prostředí nebyl pro něj náročný, kolektiv ho přijal v dobrém, jeho vedení o jeho pobytu nevědělo po dobu tří měsíců a poté to již byl osvědčený zaměstnanec.

S neziskovými organizacemi po propuštění nespolupracoval.

6.2 Respondent č. 2

Respondent č. 2, také muž mezi čtyřiceti a padesáti lety, byl viditelně potetován na větší části rukou, jeho mluva byla nespisovná (používal obecnou češtinu), se snahou o co nejvíce formální vyjadřování. Jeho vystupování bylo velice přívětivé, otevřené a zdvořilé. Pobýval ve věznici v roce 1990 a 2021. Žije sám na ubytovně v krajském městě. Nejvyšší dosažené vzdělání je odborné učiliště.

Před pobytem ve vězení byl zaměstnaný jako stavební dělník, poté jako elektrikář. Během pobytu ve vězení vykonával práci při výrobě dopravních značek.

Rekvalifikační kurzy byly možné, ale žádný nepodstoupil z důvodu vyučení v oboru pod vyhláškou padesát. K tomu se respondent vyjádřil takto: „No rekvalifikační tam byly možný, ale jelikož já mám, já mám, že jo, já mám výuční list, já mám padesátku vyhlášku. Tam jako já, na co rekvalifikační kurz. Tu práci si vždycky najdu, navíc jsem teďkom tady dělal certifikát strážnýho, který mě stál tři a půl tisíce, takže o práci jako. Já můžu dělat jenom strážnýho, já, na stavbu mě už asi nikdo nedostane, do konce mého života.“ V průběhu trestu podstupoval sezení s poradcem a sociální pracovníci.

Respondent je momentálně zaměstnán jako strážný. Po prvním výkonu trestu očekával, že se vrátí do stejného pracovního prostředí. K tomu se vyjádřil během rozhovoru: „Bavilo, baví mě to doteďka, jenže to nemůžu vykonávat, po tý operaci. Nepustí mě lékař, profesor B. ze Střešovic.“ Jeho příprava na pohovory probíhala přes internet – aktualizace informací ohledně nových vyhlášek, norem a dalších důležitých informací spojených s výkonem práce jako elektrikář. Po druhém výkonu trestu již neočekával návrat do stejného pracovního prostředí z důvodu operace mozku a nemožnosti pracovat nadále jako elektrikář – tedy nesplnění zdravotních podmínek pro výkon tohoto povolání.

Ptala jsem si ho i, zda byl jeho návrat do pracovního prostředí náročný: „Nebyl, práce se dá sehnat.“. Po prvním výkonu trestu pokračoval v práci jako elektrikář, po druhém výkonu

trestu pracuje jako strážný. Po druhém výkonu trestu byl přihlášen na Úřadu práce, ze kterého se následně odhlásil, protože se mu podařilo najít pracovní místo s pomocí známostí.

Kolektiv ho přijal v dobrém, dle respondenta z důvodu vyzrálého věku.

Během pohovorů se setkal s odmítnutím na základě záznamu v rejstříku trestů. Nakonec se mu podařilo práci získat přes známost. Jak ale sám komentuje: „Jo, a nakonec stejně tu ochranku pozavírali a většinu lidí, který trestaný nebyli, a my, co jsme byli trestaný, tak jsme tam zůstali dělat. Protože prostě jsme si tý práce vážili.“, tak si osoby se záznamem v rejstříku trestů dané práce více vážily. Jeho možný neúspěch na pohovorech komentuje také tím, že záleží na tom, jak člověk vystupuje. Dále sdílel svůj názor na pohled většinové společnosti: „A další věc, další věc, myslím si, že to, že člověk byl trestanej, hodně, hodně, znamená v tadytom životě, v tom společenském, že jo, lidi prostě na to koukaj jinak, že jo vy to musíte vědět.“

S neziskovými organizacemi pomáhajícími s návratem do společnosti po propuštění z vězení nespolupracuje, ale dochází pracovat do kočičího útulku.

6.3 Respondent č. 3

Respondent č.3 byl muž ve věku padesát až padesát pět let, avšak jeho slovy se cítí na šestnáct let, což je doba, kdy byl poprvé ve výkonu trestu. Cituji: „Ne, jako cítím se tak na šestnáct, jako prostě, když Vás zavřou, tak jako mě v šestnácti, tak jako prostě Vám se zastaví čas.“ Byl viditelně potetován na větší části těla. Jeho mluva byla nespisovná (používal obecnou češtinu) a zjevně omezená chybějícím chrupem. Vystupování měl však velice zdvořilé, otevřené a milé. Pobýval ve věznici přerušovaně, v rozmezí od roku 1990 do roku 2012. Žije s pomocí Armády spásy na hotelu v krajském městě, kde má zažádáno o přidělení sociálního bytu. Nejvyšší dosažené vzdělání je základní škola před prvním pobytem ve vězení, během pobytu ve vězení si dodělal výuční list.

Před pobytem ve vězení nebyl zaměstnán z důvodu nízkého věku a nevidění smyslu v zaměstnání a vydělávání peněz legální cestou. Jeho slovy: „Ne, prostě jako hlavně jsem byl mladej, blbej, prostě jo, to byli věci, který jako prostě šlo mimo mě. Jak se říkalo, to

byla poslední štace, jak vydělat peníze, jako jo. Takže se jako člověk divil, jak udělal byty a takovýhle věci jo. Jsem se spíš, tak nějak dokrmácel do toho vězení.“

Během výkonu trestu vykonával práci s automatickými nůžkami na štípání kabelů, poté pracoval s elektromotory, dále pracoval na vykopávání prostoru pro umístování kolejnicí pro vlaky nebo ve sklárnách. Následně z důvodu zranění krční páteře byl přeřazen na lehčí práci na stavbě.

Během pobytu nepodstupoval rekvalifikační kurzy. Podstupoval zaučení do nové práce jeho dohlížejícím vedoucím. V době, kdy byl ve vězení, si však dodělal svůj výuční list.

Během pobytu ve vězení nebyl připravovaný poradcem na návrat do pracovního života.

Momentálně je zaměstnán jako pomocník na zahradě komunitního centra Rubikon. Dále je zaměstnán přes Armádu spásy v jejich pracovním centru. Práce ho velice baví a je za ni rád. Armáda spásy ho pomohla dostat z bydlení na ulici zpět do „normálního“ života.

V dobách mezi pobyty ve vězení si hledal práci načerno jako strážný. Během pohovorů se setkal s odmítnutím z důvodu záznamu v rejstříku trestů i z důvodu vzhledu. Dle jeho slov: „měl jsem několik pohovorů za sebou, vždycky jako prostě jako vždycky tu jde o tom image, prostě o tý vizáži. U mě hodně dělá, že nemám ty zuby. A takovýhle jako prostě, když sem chodil, když jsem u tý ochranky dělal, tak jsem byl rád, že mám nějakou tu práci, tak jako prostě.“

Momentálně spolupracuje s neziskovou organizací Rubikon centrum, která mu pomáhá se zaměstnáním, řešení životní situace a exekucemi. S Armádou spásy spolupracuje v oblasti bydlení, chodí do potravinových bank. Na otázku ohledně míry podpory od neziskových organizací respondent odpovídá: „No jako prostě, tady to pomáhá mi prostě ve všem, tadyto lidí kolem sebe hodně, a tak prostě, aby v tom nebyly zmatky, tak se domlouvaj jako prostě, kdo co bude dělat, jo. Jeden mi pomáhá s bydlením, druhý zase jako prostě s brigádou, jako prostě všechno je to propojený a prostě s těma exekucema a prostě se vším jako prostě jo.“, poté sděluje: „No jako prostě, abych to řekl, prostě, když jsem se nima začal stýkat nebo spolupracovat, tak mi dali takovou jako chuť do života jo. Tak prostě i jako...“

Respondent je zapsán na Úřadu práce, avšak podle jeho názoru z Úřadu práce nedostává nabídky z důvodu záznamu v rejstříku trestů.

Respondent velice nadšeně sděluje, že letos v červenci si bude s pomocí Rubikon centra žádat o vymazání záznamu z rejstříku trestů. Podle jeho názoru ho každý hází do jednoho pytle – osob, které se nemůžou napravit.

Když si to tedy shrneme, máme tři respondenty, z čehož jednoho recidivistu, dva, kteří nespolupracovali s neziskovými organizacemi, dva, kteří přiznali problém s hledáním práce se záznamem v rejstříku trestů, jednoho, který využil práva tuto informaci nesdělovat.

Respondent č. 3 přiznává míru exekucí, se kterými mu momentálně pomáhají poradci z Rubikon centra.

Každý z respondentů nám přináší jiný příběh o tom, jak probíhal jeho návrat do společnosti. Seznámili jsme se s respondentem, který neměl problém najít si nové zaměstnání po výkonu trestu, pokračoval v práci, která ho baví, a žije svůj život spokojeně, jako by se ho pobyt ve vězení netýkal. Záznam v rejstříku trestů nemá, a tak se již nadále nemusí starat o jeho minulost ve vězení.

Dále jsme se seznámili s respondentem, který měl určité problémy s hledáním práce po návratu z výkonu trestu, setkal se s odmítnutím na základě zápisu v rejstříku trestů a určitým „škatulkováním“. V jeho případě práci získal s pomocí známostí, které jsou v dnešní době stále velice důležité a pro osoby po propuštění z výkonu trestu neskutečným bonusem do startu. Jak nám sám sdělil, lidé po výkonu trestu si dané práce mnohem více váží. Riziko ztráty práce by mohlo být pro některé jedince kritické a určitým krokem k návratu ke kriminální cestě života.

Poslední respondent byl vykreslením takové té typické kategorie osob s trestní minulostí. Osoba, která v mladém věku usoudila, že krást je jednodušší než pracovat, větší část svého života strávila ve vězení nebo na ulici, upadala do větších a větších dluhů a více se stranila společnosti. Po určité době strávené bez domova na ulici však přijala pomocnou ruku Armády spásy, našla sílu k boji, za pomoci Rubikon centra a Armády spásy si našla

domov, práci a může začít nový život, který se respondentovi, dle jeho slov zastavil v šestnácti letech, když poprvé nastoupil do vězení. Respondent se v době mezi pobytem ve vězení setkal s odmítnutím ze stran zaměstnavatelů na základě jeho trestní minulosti a vzhledu. Byl tedy nucen pracovat „na černo“ a následně zvolil znovu kriminální cestu. Dnes však respondent za velké pomoci může pyšně říct, že si zažádá o vymazání rejstříku trestů a bude se moct hlásit o zaměstnání bez předsudků.

Závěr

V této práci bylo kladeno za cíle zjistit, zda osoby propuštěné z výkonu trestu vnímají změněný pohled při hledání práce se zápisem v rejstříku trestů, zda pro ně najít práci bylo z tohoto důvodu složitější. Taktéž bylo kladeno za cíl zjištění jejich případné spolupráce s neziskovými organizacemi, míra podpory z neziskových organizací a zda si myslí, že by návrat zvládli bez podpory neziskových organizací. Míra podpory neziskových organizací je při resocializaci velice důležitá a dle mého osobního názoru by se mělo povědomí o těchto organizacích více rozšířit, navýšit dotace a příspěvky, aby mohly organizace pojmout co nejvíce klientů.

Cíle se povedlo naplnit, ale autorka této práce zastává názor, že pro tuto práci by bylo přínosnější, kdyby rozhovory byly provedeny s obsáhlejším výzkumným vzorkem respondentů s jinou strukturou otázek. Jak je však již zmíněno výše, respondenty se nedařilo sehnat dle očekávání.

Osoby propuštěné z výkonu trestu se setkávají na své cestě k resocializaci s mnoha překážkami. Většina z nás si ani nedokáže tyto překážky představit. Budoucnost by nám mohla nabídnout jednodušší cestu k resocializace pro osoby opouštějící výkon trestu. K tomu je velice důležitá informovanost o tématu mezioborově i v široké veřejnosti. Osoby propuštěné z výkonu trestu si zaslouží druhou šanci ve společnosti. Pokud jim bude druhá šance odpírána, a to nejen ze strany společnosti, ale i úřadů, zaměstnavatelů a dalších, bude zde vznikat stále větší riziko návratu ke kriminální minulosti, a tak podporovat všeobecný negativní názor na osoby propuštěné z výkonu trestu.

7 Seznam použitých informačních zdrojů

(Ne)zaměstnanost za časů koronaviru. *Asociace malých a středních podniků a živnostníků České republiky (AMSP ČR)* [online]. [cit. 2022-07-11]. Dostupné z:

<https://amsp.cz/nedostatek-kvalifikovanych-zamestnancu-na-ceskem-trhu-prace/>

(Ne)zaměstnanost za časů koronaviru. *Statistika & My* [online]. [cit. 2022-07-11].

Dostupné z: <https://www.statistikaamy.cz/2021/02/17/nezamestnanost-za-casu-koronaviru>

Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2020. *MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ Odbor politiky zaměstnanosti* [online]. květen 2021 [cit. 2022-07-11].

Dostupné z:

https://www.mpsv.cz/documents/20142/2419647/Analýza_text_2020.pdf/3052205e-07fb-99a3-fbac-e43d3138c7e1

České vězeňství. 2006. Praha: Generální ředitelství Vězeňské služby ČR, 2006. ISSN 1213-97297

České vězeňství: Závěrečné zkoušky [online]. 2004. 2004 [cit. 2022-07-11]. Dostupné z:

<https://web.archive.org/web/20210327143013/https://www.vscr.cz/wp-content/uploads/2017/03/cv04-2004.pdf>

DRAHÝ, František, Jindřich HŮRKA a Michal PETRAS. *SARPO: charakteristiky odsouzených v českých věznicích : deskriptivní studie*. [Praha]: Vězeňská služba České republiky, 2018. ISBN 978-80-270-5197-7,

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005, 49 - 55. ISBN 80-7367-040-2

HOLÁ, Lenka a Miluše HRNČIŘÍKOVÁ. *Mimosoudní metody řešení sporů: vysokoškolská učebnice*. Praha:

JANOTOVÁ, Magda. *Mediace*. Praha: Ústav práva a právní vědy, 2014. Právo a management. ISBN 978-80-87974-07-0.

JŮZL, Miloslav. *Penitenciaristia jako věda žalární*. Vydání I. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2017. ISBN 978-80-7452-131-7

Kdo jsme. *Armáda spásy* [online]. [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: <https://armadaspasy.cz/onas/kdo-jsme/>

Kdo jsme. *RUBIKON Centrum, z. ú. – nezisková organizace* [online]. [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: <https://www.rubikoncentrum.cz/kdo-jsme/>

Kontinuální práce se zadluženým klientem ve výkonu trestu odnětí svobody a po propuštění. *Vězeňská služba ČR* [online]. [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/sekce/kontinualni-prace-se-zadluzenym-klientem-ve-vykonu-trestu-odneti-svobody-a-po-propusteni>

KUCHAŘ, Pavel. *Trh práce: sociologická analýza*. V Praze: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1383-3

Kvantitativní výzkum vs. kvalitativní výzkum. *Survio* [online]. [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: <https://www.survio.com/cs/blog/jak-vytvorit-dotaznik/kvantitativni-vyzkum-kvalitativni-vyzkum>

KÝR, Aleš. Historie. *Vězeňská služba České republiky* [online]. [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/sekce/historie>

Měříme dopad naší práce. *RUBIKON Centrum, z. ú. – nezisková organizace* [online]. [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: <https://www.rubikoncentrum.cz/kdo-jsme/>

O nás. *VOLONTÉ CZECH, o.p.s.* [online]. [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: <https://www.volonte.cz/volonte>

O Úřadu práce České republiky. *Úřad práce ČR* [online]. Praha [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/web/cz/o-uradu-prace>

Obecné informace. *Justice* [online]. [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: www.justice.cz/web/msp/alternativni-tresty?clanek=obecne-informace

Penologický výzkum. *Vězeňská služba ČR* [online]. [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/sekce/penologicky-vyzkum>

- Probace. *Probační a mediační služba* [online]. [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: <https://www.pmscr.cz/pro-pachatele/probace/>
- Probation. *FindLaw* [online]. [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: <https://criminal.findlaw.com/criminal-procedure/probation.html>
- Projekty v realizaci. *Vězeňská služba ČR* [online]. [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/sekce/projekty-v-realizaci>
- Služební poměr. *Vězeňská služba ČR* [online]. [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/sekce/projekty-v-realizaci>
- Sociální poradce pro orientační výpočet nároku na dávku. *Úřad práce ČR* [online]. Praha [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/web/cz/socialni-poradce>
- Statistická ročenka Vězeňské služby České republiky* [online]. 2021. 2021 [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/odbor-spravni/statistiky/rocenky/statisticka-rocenka-2021.pdf>
- Statistická ročenka Vězeňské služby České republiky* [online]. 2020. 2020 [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/odbor-spravni/statistiky/rocenky/statisticka-rocenka-2020.pdf>
- SVOBODOVÁ. Nedostatek kvalifikovaných zaměstnanců na českém trhu práce. Asociace malých a středních podniků a živnostníků České republiky (AMSP ČR) [online]. červen 2022 [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: <https://amsp.cz/nedostatek-kvalifikovanych-zamestnancu-na-ceskem-trhu-prace/>
- Terénní programy - sociální služba. *Člověk v tísni, o.p.s.* [online]. [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: <https://www.clovekvtisni.cz/kdo-jsme/o-nas#co-delame>
- TOMÁŠEK, Jan. *Zaměstnání jako faktor desistence*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2017. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-166-0
- Vězeňství Amnestie 1953 - 1962. *Totalita* [online]. [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: https://www.totalita.cz/vez/vez_hist_amnestie.php
- WILDEMUTH, Barbara M. a Yan ZHANG. *Unstructured Interviews*. WILDEMUTH, Barbara M. *Applications of social research methods to questions in information and*

library science. Westport, CT: Libraries Unlimited, 2009, 222 - 231. ISBN
9781591585039

Zaměstnanost, nezaměstnanost. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2022-07-11].

Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/zamestnanost_nezamestnanost_prace

Zaměstnávání vězňů. *Vězeňská služba ČR* [online]. [cit. 2022-07-11]. Dostupné z:

<https://www.vscr.cz/sekce/zamestnavani-odsouzenych>

8 Seznam použitých právních předpisů

§ 28 zákona č. 169/1999 Sb., Zákon o výkonu trestu odnětí svobody

Dekret č. 126/1945 Sb., Dekret presidenta republiky o zvláštních nucených pracovních oddílech

Zákon č. 16/1914 ř.z., O sboru stráže vězeňské

Zákon č. 141/1961 Sb., Trestní řád

Zákon č. 59/1965 Sb., Zákon o výkonu trestu odnětí svobody

Zákon č. 555/1992 Sb., Zákon o Vězeňské a justiční strážci České republiky

Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

Zákon č. 293/1993 Sb., Zákon o výkonu vazby

Zákon č. 294/1993 Sb., Zákon, kterým se mění a doplňuje zákon č. 59/1965 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 269/1994 Sb., Zákon o Rejstříku trestů

Zákon č. 169/1999 Sb., Zákon o výkonu trestu odnětí svobody

Zákon č. 345/1999 Sb., Vyhláška, kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody

Zákon č. 257/2000 Sb., Zákon o Probační a mediační službě

Zákon č. 218/2003 Sb., Zákon o soudnictví ve věcech mládeže

Zákon č. 361/2003 Sb., Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

Zákon č. 262/2006 Sb., Zákoník práce

Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník

Zákon č. 202/2012 Sb., Zákon o mediaci

Zákon č. 58/2017 Sb., Zákon, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody

Zákon č. 361/2017 Sb., Nařízení vlády o výši a podmínkách odměňování odsouzených zařazených do práce ve výkonu trestu odnětí svobody

Zákon č. 405/2021 Sb., Nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí, ve znění pozdějších předpisů

Seznam příloh

- I. Přepis rozhovorů
- II. Rozhovor č. 1
- III. Podepsaný informovaný souhlas
- IV. Rozhovor č. 2
- V. Podepsaný informovaný souhlas
- VI. Rozhovor č. 3
- VII. Podepsaný informovaný souhlas
- VIII. Vzor informovaného souhlasu
- IX. Záznamový arch

I. Přepis rozhovorů

II. Rozhovor č. 1

Vysvětlivky v tomto zápisu: R: jakožto respondent, T: jakožto tazatel.

T: Já se zeptám, jak dlouho jste byl před vězením zaměstnaný? Dohody nebo hlavní pracovní činnost, cokoliv.

R: Uf, no to já vážně nevím.

T: Plus mínus.

R: Já jsem byl vlastně v loděnicích plus mínus dva roky.

T: Plus mínus dva roky, jo?

R: Vždyť já jsem tam byl brzo po vyučení vlastně defacto.

T: V jakém oboru jste pracoval před vězením?

R: Strojní mechanik.

T: Baval Vás tento obor?

R: Hmmm jakž takž no. Když jsem se s tím vyučil, tak jo no.

T: Takže je to úplně to samý, co jste vystudoval?

R: Ano.

T: Tak, další sada otázek je pobyt ve vězení, já se zeptám, jak dlouhý byl Váš pobyt ve vězení?

R: Dvanáct měsíců na vazbě a čtyři měsíce ve výkonu.

T: Ještě jednou prosím.

R: Dvanáct měsíců ve vazbě a čtyři měsíce ve výkonu. VU nápravný výchovný ústav.

T: Byl to Váš první pobyt?

R: Ano. A poslední.

T: Dobře, napíšu si.

T: Vykonával jste práci během pobytu ve vězení?

R: Ne, já jsem tam byl na vazbě, tam vlastně de facto není. Na vazbu tam se nesmíte s nikým stýkat, tam chodíte, nevím, jednou za tejdén se vykoupat, jednou za tejdén – ne jako do bazénu...

T: Jasně.

R: ...do sprch, a ehm na vycházky se tam chodí, nevím, na dvě hodiny tejdně no.

T: Jo.

R: A ve výkonu, ve výkonu, tam jsem byl čtyři měsíce, takže tam to nemělo smysl, protože do práce by mě nikam neposlali na čtyři měsíce. A když teda bych zadarmo hrabal pro věznicí, tak jsem se jim na to vyprd.

T: Dobře.

R: To jsem řek, jako že ty tři měsíce nebo čtyři, protože to bylo asi, a to po dvou měsících jsem vlastně měl nastoupit tady na to, že tam budu zadarmo něco dělat. Tak to sem jim řek, že ne, že už to odsedím radši na ešusu tady vlastně ty dva měsíce.

T: Dobře.

R: Jsem měl zakázaný návštěvy a všechno.

T: Za trest?

R: Za trest no, v trestu za trest.

T: Během pobytu ve vězení podstoupil jste nějaké rekvalifikační kurzy třeba do budoucna.

R: Nebyla možnost.

T: Nebyla možnost, jo?

R: Tak to bylo v roce devadesát šest, a to nebylo ještě takový to.

T: To jsem se narodila.

smích

T: A během výkonu byl jste připravován nějakým třeba poradcem, nebo vychovatelem na návrat do toho života, že by s Vámi třeba někdo mluvil?

R: Ne, ne, ne, ne. Díky tomu, že jsem tam byl jenom čtyři měsíce, v tom výkonu, na vazbě, tam vo tom se nedá ani mluvit že jo, protože tam...

T: To je jiný no.

R: ...tam, tam je to hrozný, tam je to horší jak ve výkonu. Tam nemůžete nic no, tam...

T: Já vím no.

R: ...tam máte celou dvakrát šest metrů a je vás tam třeba dvanáct no. No nebo od šesti do dvanácti, podle toho, kolik je těch no...

T: Já vím... Tak.

R: ...no a jako ve výkonu, tam jsem hrál třeba ten pink ponk, chodil do posilovny, abych se nenudil, že jo.

T: Ale žádná ta příprava. Teď se zeptám: Jste momentálně zaměstnaný?

R: Jsem.

T: V jakém oboru?

R: Eee zámečník. Kupodivu.

T: Hezky, tak očekával jste, že se po vězení vrátíte do toho stejného oboru, do toho strojního, hm já to po sobě nepřečtu.

R: Já jsem nečekal nic.

T: Ne dobře, neočekával.

R: Já jsem neočekával nic, jako né, jakože bych se chtěl vrátit k trestní činnosti nebo něco, to jako každopádně ne.

T: Ne já myslela to zaměstnání.

R: No tak když jsem vylez, jo tak vlastně očekával, protože jsem vylez a firma, u který jsem dělal loděnice, ty zkrachovali.

T: Jo takhlenc.

R: Takže jsem si tam byl vyzvednout věci, co jsem tam nechal před nástupem do toho a...

T: A hledal jste místa po vězení ve stejném pracovním oboru, v tom strojírenství, nebo jste hledal cokoli, co se naskytlo?

R: Cokoliv, co se naskytlo.

T: Tak jak probíhala Vaše příprava třeba na pohovory, musel jste podstoupit nějaký kurz, třeba když jste hledal novou práci, třeba v tom zámečnictví ,třeba dám příklad, tak nějaký kurz, když jste šel na ten pohovor, aby jako jste vypadal více vzdělaný?

R: To jako ne, to jako ne, já jsem takový samorost.

T: Dobře.

R: To jako já nepotřebuju na nic připravit, já nemám problém s prací, nemám problém s komunikací, nemám problém s ničím.

T: Řekl byste, že byl pro Vás návrat do pracovního prostředí náročný?

R: Ne, nebyl.

T: Jak Vás přijal kolektiv? V práci potom, když se dozvěděl, že jste seděl předtím, tak...

R: No jelikož, jelikož to tři měsíce nevěděli, tak pak zjistili, jaký jsem, tak... nebo takhle šéf to tři měsíce nevěděl tak. Kolektiv to věděl, takže kolektiv prostě mladý lidi, takže mladý lidi že jo, byly jsme tam všichni mladý a i staří, tak hm. Já jsem takovej, že je mi to jedno, s kým se bavím, jestli se starým nebo s mladým.

T: Tak během pohovoru po výkonu trestu, cítil jste se, že by bylo na Vás koukáno skrz prsty, s odstupem?

R: Ne, vůbec ne. Žádný pohovory jsem neměl.

T: To nám to jde rychle, od ruky.

R: To víte, že jo.

T: Tak já se zeptám, jak dlouho Vám trvalo cca, než jste si našel po výkonu práci.

R: Měsíc.

T: A řekl byste, že jste někdy neuspěl s prací na základě Vaší minulosti?

R: Ne.

T: Ne? Tak, to se Vás asi netýká. Byl jste v nějaké neziskovce po výkonu třeba Armáda spásy, někdo, kdo pomáhá s hledáním práce a takhle.

R: *vrtí hlavou, že ne*

T: To vynecháme.

T: Tak a teďkom už jenom, klasický otázky.

T: Do jaké věkové kategorie byste se zařadil? 20-30, 30-40, 40-50, 50-60.

R: Já už do důchodu, ne, ne, jsem si dělal srandu. No je mi čtyřicet devět.

T: Tak. Žijete v krajském městě, městě nebo na vesnici?

R: Na vesnici.

Paní, u které pán pracoval na zahradě: Cože? Copak tohle je vesnice?

T: No jistěže.

Paní: Jak pro koho, já jsem ve městě.

R: To je kvůli tomu, že zalejváte kytky furt no. No je to vesnice.

T: Takže je to...

R: Je to předměstí.

T: Dobře.

R: Je to vesnice. No zeptejte se Martina.

T: Ten je taky takovej skoupej na tuhle otázku.

R: No a je, protože to je vesnice klasická, že jo.

T: Jo, taky si to myslím. ... Žijete v bytě, domě nebo třeba na ubytovně.

R: Na dvoře, ne v rodinném domě.

T: Ták, žijete sám nebo s rodinou?

R: Eeee, bydlí tam matka vedle.

T: Takže s rodinou dáme.

T: A nejvyšší dosažené vzdělání?

R: Střední odborné – SOU Cukrovar.

T: Tak to je všechno.

R: To je všechno jo?

T: No. To je rychlý.

III. Podepsaný informovaný souhlas

Informovaný souhlas s poskytnutím výzkumného rozhovoru a jeho následným vyžitím pro účely bakalářské práce

Podpisem vyjadřuji souhlas s následujícími body:

- Byl/a jsem informován/a o účelu rozhovoru, kterým je sběr dat pro potřeby výzkumu bakalářské práce Barbory Bindíkové s názvem Uplatnění osob opouštějící vězení na trhu práce. Cílem výzkumu je informovanost o uplatnění osob opouštějících vězení na trhu práce, proces hledání práce a možnosti pracovního trhu.
- Bylo mi sděleno, jak dlouho bude rozhovor a jaký bude mít průběh. Jsem seznámen/a s právem odmítnout odpovědět na jakoukoli otázku, případně do 3 dnů odmítnout účast na výzkumu.
- Souhlasím s nahráváním následujícího rozhovoru a jeho následným zpracováním. Zvukový záznam rozhovoru nebude poskytnut třetím stranám a po přepsání bude vymazán.
- Byl/a jsem obeznámen/a s tím, jak bude s rozhovory nakládáno a jakým způsobem bude zajištěna anonymita i po skončení rozhovorů, která znemožní identifikaci mé osoby. Nikde nebude uvedeno mé jméno či jiné osobní údaje, díky kterým bych mohl/a být identifikován/a.
- Dávám své svolení k tomu, aby výzkumnice použila rozhovor pro potřeby své bakalářské práce a některé části v ní může citovat, zvuková nahrávka a transkripce rozhovoru však bude po ukončení výzkumu smazána.

Datum: 5.6.2022

Podpis respondenta:

Podpis výzkumníka:

IV. Rozhovor č. 2

Vysvětlivky v tomto zápisu: R: jakožto respondent, T: jakožto tazatel.

T: Já se Vás zeptám, jak dlouho jste byl před vězením zaměstnaný? Hlavní činnost nebo brigády.

R: Hlavní činnost jsem měl jakoby stavební dělník, pak jsem dělal elektrikařinu, protože jsem vyučený elektrikář, jsem opravář. A jenomže se stalo to, že mi pán nezaplatil, že jo, zadržoval peníze, zadržoval peníze a říkal furt, že, že mu peníze nedošly, že mu nezaplatili fakturu a ve finále si přišlo na to, že mu tu fakturu zaplatili, jenomže byl takovej, že prostě ty peníze nechtěl vyplatit. No tak jsem ho vykrad a šel jsem do vězení. Je tomu zpátky dejme tomu patnáct let.

T: Jo, tak já se zeptám, bavil Vás tento obor, ta elektrika, co jste vystudoval?

R: Bavilo, baví mě to doteďka, jenže to nemůžu vykonávat, po tý operaci. Nepustí mě lékař, profesor B. ze Střešovic.

T: Ono by to bylo asi nebezpečný, co, kdyby se třeba něco...

R: No, to já si myslím taky, že bylo. No, jelikož takhle, mám tam klipy, mám to zaklipoovaný, je tam udělaný klipping tý tepny a já nevím, jak by ten proud, co by udělal s tím, že jo, s tím kovem.

T: Jasně no, kdyby se něco stalo.

T: Tak zeptám se, jak dlouho jste teda byl ve vězení?

R: No, byl jsem tam, dostal jsem tři a půl roku a pouštěli mě po dvou letech na amnestii.

T: Ehm, jsem ještě nikoho neměla na amnestii. ... A to byl teda Váš první pobyt ve vězení?

R: *pokývání hlavou*

T: A vy jste říkal, že jste potom ještě někdy byl, anebo už ne?

R: Pak jsem byl teďkom, ale to jsou jenom, to mi promíjeli hodiny, takže.

T: Vykonával jste nějakou práci během pobytu ve vězení?

R: No vykonával.

T: Jo? Můžu se zeptat co?

R: Dělal jsem tam ee, ta firma se jmenovala S. a vyráběly se dopravní značky, bylo to ve Vinařicích.

T: A během pobytu ve vězení, podstoupil jste třeba nějaké kvalifikační kurzy, abyste mohl v něčem pracovat, třeba i když byste opustil to vězení?

R: No rekvalifikační tam byly možný, ale jelikož já mám, já mám, že jo, já mám výuční list, já mám padesátku vyhlášku. Tam jako já, na co rekvalifikační kurz. Tu práci si vždycky najdu, navíc jsem teďkom tady dělal certifikát strážného, který mě stál tři a půl tisíce, takže o práci jako. Já můžu dělat jenom strážného, já, na stavbu mě už asi nikdo nedostane, do konce mého života.

T: A během pobytu ve vězení byl jste třeba připravovaný poradcem nebo vychovatelem na návrat do života, toho pracovního?

R: Byl, určitě byl.

T: Jo? Jak to probíhalo, jestli se můžu zeptat. Jak často třeba?

R: No jednou za týden bylo sezení, oni tomu nějak říkali, nějaký terapie se to jmenuje, prostě ta sociální terapie nebo prostě něco, prostě jo. A to Vás jako, jako prostě dělaj s Vámi rozhovory todlenc, koho máte venku, rodinu jo, jako ptaj se, jestli nějaký, jako že jo, tam máte návštěvy, že jo plus Vám chodí korespondence, takže to je takový to plus, že někdo má zájem venku, že jo. Navíc jsem měl přítelkyni, která mě jako po operaci odkopla. Takže jako, nevím teda, co jí k tomu vedlo, to je jedno.

T: Ženský. *smích*

R: No, ženský no, my chlapi bysme to neudělali, my chlapi bysme se o ženskou postarali, my jsme srdcaři.

R: No, takže to, tyhle ty, ty sociální poradentství, to tam bylo no.

T: Super.

R: Vzpomínám si, na jednu paní sociální pracovníci L. ve Vinařicích, která mi tam s tady tím pomáhala.

T: Super, já se zeptám momentálně jste zaměstnaný? Třeba nebo brigádně.

R: Teďkom tady.

T: Jako strážný teda jo?

R: Ano.

T: A očekával jste, že se vrátíte po vězení do stejného pracovního oboru, do tý elektrikařiny?

R: No, já jsem tak jakoby teďkom tady po tom výkonu určitě ne, protože že jo.

T: Ano, ale po tom prvním?

R: Ale po prvním určitě, já jsem vykonával.

T: Takže jste i hledal místa ve stejném pracovním oboru.

T: Tak, jak probíhala Vaše příprava třeba na pohovory, musel jste podstoupit nějaký kurz, nebo prostě musel jste něčemu novému naučit, abyste byl na pohovor připraven k tomu, že to chcete vykonávat.

R: No jako, tak jako vzhledem k tomu, že dneska je možnost internetu a já tam měl telefon, že jo.

T: *smích*

R: Tajně samozřejmě. Teď už to říct můžu.

T: Už je to promlčený.

R: No samozřejmě, no, takže ten internet fungoval a takže jako ty normy a takovýchle ty věci, co se týká tý elektrikařiny, tak to si člověk vždy dohledá.

T: Jo. Super. Řekl byste, že byl pro Vás návrat do pracovního prostředí náročný?

R: Nebyl, práce se dá sehnat.

T: A když jste se vrátil potom do práce, jak Vás přijal kolektiv, když se dozvěděl, že jste třeba seděl?

R: Vzhledem k tomu, že to byli stáří lidi, nebyli to žádný mladý chloupkové, kteří si mysleli, že spasili svět, jo, tak to bylo dobrý.

T: Jo? A cítil jste se během těch pohovorů vlastně po výkonu trestu, že je na Vás koukáno skrz prsty, protože máte záznam v rejstříku trestů?

R: Necítil. Vězení je pro každýho. Potkal jsem tam lidi, co zastávali funkce, některý, že jo. Takže mámon je zlákal, vzali si peníze a byly to úplatky, tohle, že támhle tam byl z Kladna, jak on se jmenoval, to nebudu jmenovat, já nechci jmenovat.

T: Jasný.

R: Ee, tak ten pouštěl informace, že, tak ho zavřeli, byl to prostě kapitán policie, tuším někde na Kladně. Nevím.

T: A takže byste mi řekl, že třeba, když jste přišel na pohovor, že když si přečetli, že máte záznam v rejstříku trestů, že by to třeba znamenalo, že vás nechtějí, nebo že by Vás prostě odmítli jen na...

R: No, jako setkal jsem se s tím.

T: Setkal jste se s tím.

R: Setkal jsem se s tím, prostě je člověk trestanej, tohle. Setkal jsem se s tím na letišti, ale bohužel, bohudík jsem tam, že tam pracuje můj švagr, tak jsem tu práci nakonec dostal. Jo, a nakonec stejně tu ochranku pozavírali a většinu lidí, který trestaný nebyli, a my, co jsme byli trestaný, tak jsme tam zůstali dělat. Protože prostě jsme si tý práce vážili.

T: Jasný no.

R: Právě že tam, bylo, jeli v cigaretách, alkoholu, že jo, já nevím týho laka, že jo. Takže prostě je...

T: Tenkrát tam byly velký problémy, mělo hodně lidí problém s tím, že to tam nakupovali v tom duty free a potom to prodávali.

R: No, vždyť jo.

T: Já si pamatuji, to byla nějaká obrovská kauza tehdá. ... Já se zeptám, kolik byste řekl, že jste podstoupil pohovorů, než jste si našel práci po výkonu.

R: Já to řeknu, jak to je, jeden pohovor na úřadu práce. Jo, a hned jsem se z úřadu práce šel odhlásit, protože oslovil kamaráda, který mě okamžitě do té práce vzal.

T: Jo, tak to je úžasný, alespoň jste dlouho nečekal a mohl jste se vrátit do toho vlastně v uvozovkách normálního života.

R: Zrovna před hodinou mi volal, že by měl pro mě v tejdnu práci, jakoby nějaký pomáhání na stavbě a říkám no, vzhledem k tomu, že jsem po noční, tak bych určitě nešel, ale zejtra, jestli budu mít volno, tak ti zavolám nebo napíšu zprávu a možná, že bych to i vzal. Nějakou za sto šedesát korun na hodinu, jenom tak, že odnesu pár věcí. To by šlo.

T: Řekl byste, že jste neuspěl na pracovním pohovoru na základě vaší minulosti a době strávené ve vězení, že by Vás třeba odmítli jenom na základě toho?

R: No, to ani ne, to spíš záleží na tom, jak člověk jedná s lidma. Že když člověk je arogantní, tak z toho jednání sejde, protože já sám osobně, když potkám tady, co v práci, že jo, člověk je drzej a arogantní, tak ten mě nezajímá. Co s takovým člověkem, který se neumí chovat, no používá slova, třeba já nevím něco takovýho, já nevím, já je taky umím používat, a nepoužívám je. A další věc, další věc, myslím si, že to, že člověk byl trestanej, hodně, hodně, znamená v tadytom životě, v tom společenském, že jo, lidi prostě na to koukaj jinak, že jo, vy to musíte vědět.

T: No jasný.

R: Lidi na to koukaj jinak, že jo. Jenom ty kamarádi, ty, co znám, tak ty vědí, že hele ty seš takovej, vědí o mě, jakej jsem. Vědí, že jsem prostě hodnej, akorát že jsem udělal jednou nohou vedle, šlápnul, tak, tak prostě ty lidi ode mě nedaj ruce pryč, co mě znaj. A těch lidí...

T: To je dobrý, že máte alespoň to zázemí, že se Vás prostě lidi nestranili, to je věc, který si člověk musí vážit.

R: Já si jí taky vážím.

T: *úsměv* Já se zeptám, spolupracoval jste s nějakýma neziskovýma organizacema po výkonu?

R: Nespolupracoval, ale teďkom ještě docházím pracovat do útulku kočičího do Prahy, na Bohnice do léčebny přímo. Nebyl jsem tam teda teďkom čtrnáct dní, protože, že jo, jak hlídám, tak po noční nepůjdu někam dělat ještě přes den, když se mi chce spinkat vždycky. Takže jako, takhle spolupracuju jako no. Ne teďkom, nevím, jestli se tomu dá říct, nezisková organizace, je to prostě útulek, já mám rád zvířata, já prostě, možná, že víc jak lidi, protože ty zvířata, já, když to vidím na Facebooku, to pozoruju, tohle, co lidi, jak se dokáží chovat ke kočkám, k pejskům, tak je to prostě, to nenávidím. ... Nenávidím, prostě to odsuzuju a nevím, jestli to můžu říct do telefonu, když vidím, jak se lidi chovaj k sobě, tak se potom nedivím – války, nenávist, přetvářky, faleš. To všechno rozhoduje.

T: Super, já se ještě zeptám úplně na poslední otázky. Do jaké věkové kategorie byste se zařadil? Dvacet – třicet, třicet – čtyřicet, čtyřicet – padesát, padesát – šedesát.

R: Vzhledem k tomu, že mi bude padesát, tak bych se zařadil do rozumově jakoby, nevím no, tím pocitem, co mám tak nevím, třicet – čtyřicet. Ještě člověk prostě může dělat takových věcí.

T: A zeptám se žijete v krajském městě, městě nebo na vesnici?

R: Žiju tady v Praze, jinak jsem z Kladna.

T: Aha. A žijete v bytě, domě nebo třeba na ubytovně?

R: Na ubytovně.

T: Na ubytovně, jo.

R: Ale na suprový ubytovně.

T: A žijete sám nebo tam máte...

R: Sám, sám žiju.

T: A nejvyšší dosažené vzdělání jste říkal, že máte ten učňák.

R: Střední odborný učiliště – silnoproud, vyhláška padesát.

T: Tak to je všechno. *úsměv*

R: No.

V. Podepsaný informovaný souhlas

Informovaný souhlas s poskytnutím výzkumného rozhovoru a jeho následným vyžitím pro účely bakalářské práce

Podpisem vyjadřuji souhlas s následujícími body:

- Byl/a jsem informován/a o účelu rozhovoru, kterým je sběr dat pro potřeby výzkumu bakalářské práce Barbory Bindíkové s názvem Uplatnění osob opouštějící včzení na trhu práce. Cílem výzkumu je informovanost o uplatnění osob opouštějících včzení na trhu práce, proces hledání práce a možnosti pracovního trhu.
- Bylo mi sděleno, jak dlouho bude rozhovor a jaký bude mít průběh. Jsem seznámen/a s právem odmítnout odpovědět na jakoukoli otázku, případně do 3 dnů odmítnout účast na výzkumu.
- Souhlasím s nahráváním následujícího rozhovoru a jeho následným zpracováním. Zvukový záznam rozhovoru nebude poskytnut třetím stranám a po přepsání bude vymazán.
- Byl/a jsem obeznámen/a s tím, jak bude s rozhovory nakládáno a jakým způsobem bude zajištěna anonymita i po skončení rozhovorů, která znemožní identifikaci mé osoby. Nikde nebude uvedeno mé jméno či jiné osobní údaje, díky kterým bych mohl/a být identifikován/a.
- Dávám své svolení k tomu, aby výzkumnice použila rozhovor pro potřeby své bakalářské práce a některé části v ní může citovat, zvuková nahrávka a transkripce rozhovoru však bude po ukončení výzkumu smazána.

Datum: 6.6.2022

Podpis respondenta:

Podpis výzkumníka:

VI. Rozhovor č. 3

Vysvětlivky v tomto zápisu: R: jakožto respondent, T: jakožto tazatel.

T: Tak, já jsem se Vás chtěla zeptat, byl jste před vězením zaměstnaný?

R: No, takhle, jak to chcete slyšet, jako po prvním, když jsem byl zavřenej.

T: Úplně, úplně poprvně.

R: Úplně, úplně poprvně, tak to mi bylo nějakých asi šestnáct let. Jo, to jsem byl, ještě na učňák. To jsem prostě byl vyřazenej z učňáku, jo a byl jsem takovej spíš vyhozenej, že bych mohl mít jako prokurátora, protože mi dávali šikanu, tak jsem nastoupil do Kralup, tam jsem chvíli byl, no a pak, když sem chodil na Spartu a jako takhle, tak to ještě fanoušek Sparty, tak to jako prostě proběhla Bánská Bystrica, ten vlak, no prostě, to bylo v pětaosmdesátým.

T: To jsem ještě netahala ani kačera. *smích*

R: Takže, no to nějak jako začalo, že jo, jako prostě parta, fotbalový výtržnosti.

T: Ale znám, taky jsem byla na Spartě párkrát a vím, jaký výtržnosti se tam dějou. ... Takže spíše jen takový nějaký brigádičky. A mezi tím vězením byl jste nějak v práci nebo brigádu, výpomoc?

R: Ne, prostě jako hlavně jsem byl mladej, blbej, prostě jo, to byli věci, který jako prostě šlo mimo mě. Jak se říkalo, to byla poslední štace, jak vydělat peníze, jako jo. Takže se jako člověk divil, jak udělal byty a takovýhle věci jo. Jsem se spíš, tak nějak dokrmácel do toho vězení.

T: Takže sem a zpátky. *úsměv*

R: *úsměv* No.

T: Já se Vás zeptám, když byste to sečetl, jak dlouho jste byl ve vězení, jestli se Vás můžu zeptat.

R: No celkem dvaadvacet let.

T: Ty krásu.

R: *úsměv*

T: *smích* Takže vlastně vy jste tam byl opakovaně, to byla moje další otázka.

R: No vlastně mi bylo šestnáct, tak to už sem tam byl.

T: A během pobytu ve vězení, já vím, ve, vlastně, ve vězení musíte vykonávat práci, nabídnutou od vězeňské služby, nějaké ty výpomoci. Vykonával jste nějakou takovouhle?

R: No jako takhle, abychom si rozuměli, za totalitního režimu.

T: To ještě nebylo úplně, nebo?

R: Já jsem byl třeba u mladistvejch jo, tam byla předvojenská výchova, tam bylo všechno v poklusu a takovýhle, ještě tam se salutovalo a říkalo se soudruhu, jo, no a prostě všechno. A pak jsem byl na určitých pracovištích, jsem dělal třeba na nůžkách automatických, tam se prostě štípaly dlouhý kabely, no a pak sem šel, když mi bylo osmnáct, tak sem šel na elektromotory, jako bouchat velký tydlety, který se, jo, rozbíjeli, patnáctitunovou palicí, no a prostě, jak máte ten velký status s tou mědí, tak to se házelo do velkejch pecí a vypalovalo se to. No a potom, po osmnácti letech mě přeřadili do NVS, jsem byl na Novým Sedle na koleje, jsem dělal na kolejích no, prostě tam se rámovalo, jak máte kaslíky, na ty kameny, tak to se prostě vykopávalo prostě a vidlema se to třídilo. Nebo prostě, když byla výluka, se vyměňovaly tyhle pětadvacetimetrový kolejnice. No prostě v konečným oku, no. No, tak já sem měl problémy s krční páteří, chodil na obříky, tak sem šel na stavbu, na lehčí práci, no.

T: Zeptám se ještě, během vězení, jako když jste byl ve vězení, podstoupil jste nějaký třeba kurz vzdělávací, jako by na práci, aby Vás naučili s tím vyklepáváním toho železa třeba nebo podobně?

R: Takhle jako prostě, ať jste nastoupila do nějaký práce, jo, třeba něco, jo, tak jste měla určitou nějakou záuční dobu, zase jako záleželo, co to bylo za druh práce. Tak jako prostě, třeba když jsem byl ve Slavkově, tak jsem dělal ve sklárnách, tam jsem měl prostě tři dny na to, než abych se to naučil, a potom jsem musel jet na to, no, abych měl jako vedoucí nebo takhle, no.

T: A řekl byste, že byste něco z té práce mohl využít teďkom, když byste si sháněl zaměstnání, že byste mohl říct, já nevím, naučil jsem se ve sklárnách, tak byste hledal práci třeba ve sklárnách.

R: No jako ve sklárnách, když sem dělal, to si třeba dělali velký, jo, prostě to sem nějak starší a to, jako nebráním se, hledám si práci a třeba teďka tady na té zahradě, je mi nějak jako blízky, jo, jako prostě chalupu nebo zahradu, takže vím jako, co to obnáší, jo, no jako sem chodím, jako do druhý práce, jako přestupní stanice a jako nový, tak říkám, v sekáci jako, jo.

T: Dobré. A během pobytu ve vězení byl jste třeba nějakým pracovníkem připravovanej, jako myslím třeba bachařem nebo nějakým speciálním pedagogem připravovaný na to, že se vrátíte do práce? Že by s Vámi probral třeba jak probíhá pohovor nebo podobně?

R: Ne.

T: Vůbec?

R: Takhle jako prostě, když se Vám krátí jako konec trestu, jako to prostě s Váma mluví, to dělaj ty, který se tím zabývaj, jako ptají se Vás, kam půjdete a takovýhle nesmysly, co budete dělat prostě.

T: No, jak to máte vědět.

R: No, jako žádná pomoc, nic jako prostě a když se vrátíte, jo, tak samozřejmě dostanete nějaký drobný, jo, a prostě jdete ke kurátorovi, tam Vám dá tisíc korun a starejte se, jo.

T: Takže vlastně žádná pomoc, vůbec.

R: Ne, to ne.

T: Takže momentálně vy pracujete tady, jste říkal, a ještě přes ten...

R: Přes tu přestupní stanici.

T: Uuu já na to nevidím. *smích* ... Teďkom kdybyste si hledal práci, řekl byste, kdybyste šel na pohovor, že je někdo, kdo Vám pomůže s tou přípravou, třeba tady v Rubikonu, že by Vám třeba...

R: Takhle jako jo, že jsem předtím jako dělal, dělal jsem načerno, jo, dělal jsem třeba u ochranky nebo takhle a prakticky, jak přišla první vlna kovidu, tak už jsem přestal pracovat, no, a prostě už mě to poslední dobou, prostě už mě to nebavilo být venku, tak jsem si uvědomil, že bych měl se sebou něco dělat, jo, a jako prostě musím to pochválit, nebo jako, prostě lidi z Armády spásy, jo, prostě to jsou terénní pracovníci, jo, který mě jako našli, jo, jako v Ďáblicích v lese, ve stanu, jo, jsem začal s nimi tak nějak spolupracovat, jo, takže s něma navazuje nějakou práci, jsem tam dva a půl roku nebo tři a půl, jo, a no prostě, mám bydlení, jako prostě hledali jsme i práci, takže jsme prostě zapojili nějaký ty organizace, pak jsme přišli sem na ten Rubikon, jo, no prostě chtěl jsem se nejdřív jít do práce, když mě pak jako nějak upozorňovali, že mám nějaký ty exekuce, že to bude stát, jako přes to, že chtěli pomoc jako, jsem se toho nezalekl, že by toho mohlo být moc, jo, že mám ty dvě práce, že se k tomu musím postavit, jak to je, jo. A jako můžu říct, že to zvládám, jako nemám žádný problémy.

T: Tak to je super, to jsem ráda. A Vy jste říkal, že Vám pomáhali hledat nějak i tu práci, řekl byste, když jste si hledal tu práci, že na Vás lidi koukali srze prsty, protože jste seděl? A ten takovej ten pocit...

R: No, takhle prostě jo, jsem prostě, nevím, spolupracoval s panem K., kterej vytvořil takovej ten životopis, jo, ten profesní životopis, jo, a na tu ostrahu, měl jsem několik pohovorů za sebou, vždycky jako prostě jako vždycky tu jde o tom image, prostě o tý vizáži. U mě hodně dělá, že nemám ty zuby. A takovýhle jako prostě, když sem chodil, když jsem u tý ochranky dělal, tak jsem byl rád, že mám nějakou tu práci, tak jako prostě.

T: Takže spíš takový prostě jako odmítnutí.

R: No přesně jako prostě, že maj jako zákazníky a blbý no. A říkám jako dobrý no, ale už jsem nechtěl jako čekat, nebo takhle prostě mám ještě tady s Rubikonem, první nabídka prostě jako bylo tady, čili než jsem si vytvořil nějaký ty, jo, věci, přišla přestupka, takže já jsem nastupoval prakticky v jednom měsíci do obou prací. Takže já nemůžu říct zase, jo.

T: A já se podívám, co tady mám dál, takže, jestli se Vás můžu zeptat, co ten Rubikon pro Vás dělá, kromě té nabídky práce, jakoby pomáhá Vám i jako rozšířit to?

R: No jako prostě, tady to pomáhá mi prostě ve všem, tadyto lidí kolem sebe hodně, a tak prostě aby v tom nebyly zmatky, tak se domlouvaj jako prostě, kdo co bude dělat, jo. Jeden mi pomáhá s bydlením, druhý zase jako prostě s brigádou, jako prostě všechno je to propojený a prostě s těma exekucema a prostě se vším jako prostě jo. Jako prostě si i chodím do té potravinový banky prostě jako.

T: Myslíte si, že Váš návrat do života byste bez tady těchle všech neziskových organizací zvládl? Že kdybyste vyšel z vězení a nebyly tady všechny tyhle neziskovky, že byste se zvládl vrátit do toho pracovního prostředí a do toho života?

R: No jako prostě, abych to řekl prostě, když jsem se nima začal stýkat nebo spolupracovat, tak mi dali takovou jako chuť do života jo. Tak prostě i jako...

T: Naději, že to bude dobrý.

R: No jako prostě, nasměrovali mě tak nějak prostě, že člověk se má na co těšit. Jo jako i než předtím, když jsem chodil do práce, jo, tak sem věděl, že jdu do práce, ale to mi tak nějak nevadilo, ale prostě tak nějak prostě neužíval jsem si to nebo tak. Ale prostě jako chodil jsem do práce nebo takhle prostě, jo. Prostě jako byla práce, do které jsem přišel, kde jsem čuměl celou noc do počítače nebo takhle, jo, prostě a nebyla tady prostě mě těší, prostě jsou nějaký vyhlídky, je to vidět jako ta práce, jo. Hlavně, když oni z toho mají radost, tak mám radost i já jako.

T: Jasně, to je super. Ještě se zeptám, byl jste zapsaný na úřadu práce?

R: Chodím na úřad práce.

T: Chodíte.

R: A všechno, no. Já už jsem venku jako deset let, bez škrálopu všechno, jo.

T: Super, to je super. Já z Vás mám taky radost. *úsměv*

T: A dostáváte i nabídky jako od úřadu práce na nějakou, anebo spíš ne?

R: Jako takhle jo, tam byl problém s tím rejstříkem, jo. Že prostě, že už jsem teďka hodně dlouho doma, tak jako v červenci budu dávat, jako úplně komplet vymazávat. Takže už to zase bude úplně o něčem jiným no. Když přijdu tam a ukážu jim prostě rejstřík, tak uviděj jako čisto, jo.

T: Což je super, protože na Vás nebudou hned koukat mezi prsty, vlastně nebude to takový to odmítnutí. Mě tohle na pohovorech strašně vadí, že já někam přijdu a první otázka „Máte rejstřík trestů?“. A já vždycky úplně, co jim na tom záleží tolik prostě.

R: No a vždycky jako bylo, správně by Vám neměli omývat nějakou minulost prostě, jo.

T: To je jeden z důvodů, proč jsem se rozhodla psát tuhlenctu práci, protože mě to tak strašně štvalo, když jsem si hledala práci, že je to vlastně vůči lidem, co seděli strašně znevýhodněný.

R: No jako takhle, oni prostě hlavně voblubují tímhle tím, takhle prostě jak se staraj o ty lidi.

T: Vůbec.

R: Nestaraj se no, jenom prostě, ten člověk, kterej neví, nepřijde k tomu, jo prostě, víš do styku, tak nemá ani šajn. Neví jako, nechápe to jako.

T: Ta pomoc je tady strašně malá no.

R: A hlavně prostě, každý Vás hážou do jednoho pytle a říkaj, že se nikdo nemůže napravit nebo takhle. Ale to záleží na člověku, jak si to v tý hlavě srovná.

T: Už tady mám posledních jenom pár otázek na Vás. Já bych se Vás zeptala, do jaké věkové kategorie byste se zařadil dvacet až třicet, třicet až čtyřicet, čtyřicet až padesát, padesát až šedesát, šedesát a výše?

R: No tak nějak pětatřicet. *smích*

T: Pětatřicet, jo? *smích*

R: Ne, jako cítím se tak na šestnáct, jako prostě, když Vás zavřou, tak jako mě v šestnácti, tak jako prostě Vám se zastaví čas. Takhle to prostě je a od toho tak nějak se to odvíjí no.

T: Potom já se Vás zeptám žijete v krajském městě, tady v Praze anebo žijete někde v okolí?

R: Já jsem se narodil tady na Štvanici, takže jsem věrnej Praze, jo.

T: *smích* Dobře. A momentálně žijete v bytě...

R: Na hotelu.

T: Ten máte teda zprostředkovaný, anebo ...?

R: Ten mám jako přes tu Armádu, jako prostě to bylo to kovidový centrum, jako byly tyhlencty, ty končí v červnu, jo, a jako prostě a pak půjdu jako prostě do další ubytovny nebo prostě byty. Mám podanou žádost na byt a tam budem ještě psát, že prakticky byty nebyly, ale přišla teďka krize ukrajinská jo a najednou se vyskytlo několik tisíce bytů. Jo, prostě tohento jsou jenom pletky s bytama. Já jsem si právě požádal stát v devadesátým roce a na to byly pořadníky, jo. Po devadesátým roce prostě udělali obálku no prostě takovýhle prostě. S těma vobáčkama, prostě co jste dala do tý obálky, to jste dostala. O podvodech na podvody.

T: Ještě se zeptám bydlíte sám, nebo bydlíte třeba s někým, s rodinou?

R: Takhle jako s rodinou se nějak jako nestýkám, protože jako prostě, nevím, prostě jsou nějaký dohady, jo, tam se jedná o nějaký majetky. Eee, nechtějí se k tomu nějak vyjádřit, mají policajti a nebylo u toho no u notáře nic, takže prostě to může mít policie. Tam museli dát nějakou souhlas, nebo podpis prostě aby to řešila policie jako, jo, tak se po tom nějak nepídím a prostě nejsou to malý peníze, abych to měl řešit, jako co prostě. Takže radši nechám to.

T: Takže s rodinou se nestýkáte. Dobrá a úplně poslední otázka, já se Vás zeptám nejvyšší dosažené vzdělání? Jste říkal, že jste studoval ten učňák, dokončil jste ho?

R: No takhle jako nedokončil jsem ho, ale jako učil jsem se na zedníka, ve velkých stavbách a ve výkonu trestu jsem si na to dodělal papíry.

T: Tak jo, máte nějaké otázky na mě? *úsměv*

R: No to já nevím, jestli to.

T: Tak já Vám mockrát děkuju, za mě je to všechno, moc jste mi pomohl.

R: Jo.

VII. Podepsaný informovaný souhlas

Informovaný souhlas s poskytnutím výzkumného rozhovoru a jeho následným vyžitím pro účely bakalářské práce

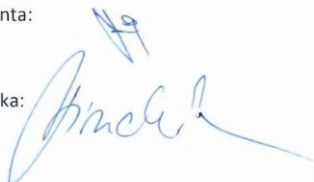
Podpisem vyjadřuji souhlas s následujícími body:

- Byl/a jsem informován/a o účelu rozhovoru, kterým je sběr dat pro potřeby výzkumu bakalářské práce Barbory Bindíkové s názvem Uplatnění osob opouštějící vězení na trhu práce. Cílem výzkumu je informovanost o uplatnění osob opouštějících vězení na trhu práce, proces hledání práce a možnosti pracovního trhu.
- Bylo mi sděleno, jak dlouho bude rozhovor a jaký bude mít průběh. Jsem seznámen/a s právem odmítnout odpovědět na jakoukoli otázku, případně do 3 dnů odmítnout účast na výzkumu.
- Souhlasím s nahráváním následujícího rozhovoru a jeho následným zpracováním. Zvukový záznam rozhovoru nebude poskytnut třetím stranám a po přepsání bude vymazán.
- Byl/a jsem obeznámen/a s tím, jak bude s rozhovory nakládáno a jakým způsobem bude zajištěna anonymita i po skončení rozhovorů, která znemožní identifikaci mé osoby. Nikde nebude uvedeno mé jméno či jiné osobní údaje, díky kterým bych mohl/a být identifikován/a.
- Dávám své svolení k tomu, aby výzkumnice použila rozhovor pro potřeby své bakalářské práce a některé části v ní může citovat, zvuková nahrávka a transkripce rozhovoru však bude po ukončení výzkumu smazána.

Datum: 4.5.2022

Podpis respondenta:

Podpis výzkumníka:

Handwritten signature of the respondent, consisting of the letters 'H' and 'A' in a stylized, cursive script. Below it is a larger, more elaborate handwritten signature of the researcher, which appears to be 'B. Bindiková'.

VIII. Vzor informovaného souhlasu

Informovaný souhlas s poskytnutím výzkumného rozhovoru a jeho následným vyžitím pro účely bakalářské práce

Podpisem vyjadřuji souhlas s následujícími body:

- Byl/a jsem informován/a o účelu rozhovoru, kterým je sběr dat pro potřeby výzkumu

bakalářské práce Barbory Bindíkové s názvem Uplatnění osob opouštějící vězení na trhu práce. Cílem výzkumu je informovanost o uplatnění osob opouštějících vězení na trhu práce, proces hledání práce a možnosti pracovního trhu.

- Bylo mi sděleno, jak dlouho bude rozhovor a jaký bude mít průběh. Jsem seznámen/a

s právem odmítnou odpovědět na jakoukoli otázku, případně do 3 dnů odmítnout účast na výzkumu.

- Souhlasím s nahráváním následujícího rozhovoru a jeho následným zpracováním.

Zvukový záznam rozhovoru nebude poskytnut třetím stranám a po přepsání bude vymazán.

- Byl/a jsem obeznámen/a s tím, jak bude s rozhovory nakládáno a jakým způsobem bude zajištěna anonymita i po skončení rozhovorů, která znemožní identifikaci mé osoby. Nikde nebude uvedeno mé jméno či jiné osobní údaje, díky kterým bych mohl/a být identifikován/a.

- Dávám své svolení k tomu, aby výzkumnice použila rozhovor pro potřeby své bakalářské práce a některé části v ní může citovat, zvuková nahrávka a transkripce rozhovoru však bude po ukončení výzkumu smazána.

Datum:

Podpis respondenta:

Podpis výzkumníka:

IX. Záznamový arch

„Uplatnění osob opouštějící vězení na trhu práce“

Doba před vězením

- 1- Jak dlouho jste byl/a před vězením zaměstnaná? (HPP, DPP)
- 2- V jakém oboru jste pracoval/a?
- 3- Bavil Vás tento obor? Stejný jako jste vystudoval/a?

Pobyty ve vězení

- 1- Jak dlouhý byl Váš pobyt ve vězení?
- 2- Byl to Váš první pobyt ve vězení?
- 3- Vykonával jste práci během pobytu ve vězení?
- 4- Případně jakou?
- 5- Podstoupil jste ve vězení rekvalifikační kurzy? (jaké)
- 6- Byl jste během pobytu připravován poradcem na návrat do života / příprava na pohovory / zajištění práce již z vězení?

Návrat – otázky přizpůsobit již zjištěným informacím v první polovině rozhovoru

- 1- Jste zaměstnaný/á?
- 2- V jakém oboru?
- 3- Očekával/a jste, že se vrátíte do stejného pracovního oboru?
- 4- Hledal/a jste místa ve stejném pracovním oboru?

- 5- (Pokud byl kompletně změněn obor) Jak probíhala Vaše příprava na pohovor? Musel/a jste podstoupit nějaké rekvalifikační kurzy?
- 6- Řekl/a byste, že pro Vás byl návrat do pracovního prostředí náročný?
- 7- Jak Vás přijal kolektiv?
- 8- Cítil/a jste během pohovorů, že je na Vás koukáno skrz prsty / s odstupem?
- 9- Kolik byste řekl/a, že jste podstoupil/a pohovorů, než jste našel/našla práci?
- 10- Řekl/a byste, že jste neuspěla na pracovním pohovoru na základě Vaší minulosti a době strávené ve vězení? (Položit pouze pokud bude vhodné atmosféra)

Neziskovky

- 1- Zvládl/a byste mi popsat míru pomoci od neziskové organizace?
- 2- Co pro Vás všechno konkrétně dělá?
- 3- Myslíte si, že byste návrat do života zvládl sám bez pomoci organizace?

Sociodemografické otázky

- 1- Žena / muž
- 2- Do jaké věkové kategorie byste se zařadil/a (20-30, 30-40, 40-50, 50-60)
- 3- Žijete ve krajském městě, městě nebo na vesnici?
- 4- Žijete v bytě, domě nebo jiné (ubytovna, centrum)? – pokud na otázku bude odpovězeno během dotazníku – neptat se.
- 5- Žijete sám/anebo s rodinou?
- 6- Nejvyšší dosažené vzdělání?